

ŽENA IN DOM

ŠTEV. 6

JUNIJ 1940

LETO XI.

Povsod mnogo novega, koristnega, dobrega, posnemanja vrednega.

Na železnica polovična voznina.

Kuponi vstopnic bodo izžrebani.

Ob večerih bo zabaval „TOTI TEATER“.

Gospodinje,

že sedaj določite dan, ko si boste s svojci ogledale

XX. ljubljanski velesejem

od 1. do 10. junija.

V splošnem je posvečen velesejem industriji, obrti in trgovini. Še posebno za gospodinje in ženski svet pa bo poučna

Razstava o zaščiti pred napadi iz zraka

v paviljonu „N“

važna razstava

Naša vsakdanja hrana

v paviljonu „K“

in zanimiva

Moda v paviljonu „M“.

Kaj ga najbolj draži.

Starejša gospa uslužbencu pri dvigalu: «To mora biti res zoprno — vendar se voziti gor in dol, kajne?»

Uslužbenec: «Da, milostljiva.»

«Kaj je pri tem najbolj zoprno? Kadar se peljete dol?»

«To ne, milostljiva?»

«Torej kadar se peljete gor?»

«Tudi ne.»

«Aha, ustavljanje?»

«Tudi ne, milostljiva.»

«Torej kaj vam je najbolj neprijetno?»

«Izpraševanje, milostljiva.»

Živahen promet.

Dva smučarja prisopihata na postajo, kjer ju pozdravi železničar:

Redna stolica

Leopiltule

Oglas reg. 5 Br. 31430 dne 24. XII. 1935.

«Saj ni bilo treba tako hiteti. Do vlaka je še dovolj časa!»

«Hvala Bogu. In kdaj odhaja?»

«Jutri dopoldne. Ob enajstih in pet minut!»

Uradna.

Pri izplačevanju podpor je finančni urad zahteval, naj prosilka prinese od občine potrdilo istovetnosti, sicer se ji podpora ne more izplačati. Novopečeni župan je napisal potrdilo takole: «Dajte ji, to je ona, da bo mir z njo!»

Brez kravate.

Neki urednik je prišel ves navdušen v uradništvo in se je že med vrati bahal:

«Ves čas se mi je v tramvaju smehljala lepa deklica, pa kaj pravim — lepa?! Krasna je bila. Vso pot je gledala samo mene in se smehljala.»

«Priatelj,» ga je ohladil zavidljivec, «kako bi se ne smejala, ko si pozabil kravato!»

Ko bi bil radoveden...

«Radoveden sem, kaj bi vi storili, ako bi vas poljubil,» je rekel mladenič gospodični, s katero sta šla skozi globok gozd.

«Ko bi vi bili res radovedni,» je zardela gospodična, «bi to že davno vedeli.»

Energičen soprog.

On: «Kdaj se vrneš?»

Ona: «Kadar bom hotela!»

On: Ampak ne pozneje!»

Ni jasno povedal.

Tonček je nesel očetu kosilo in se je spotoma ustavil pri delavcu, ki je čistil kanal.

«V tale kanal je padel mojemu bratu stotak,» je rekel z zanimanjem.

Delavcu so zažarele oči.

«Podvizaj se s kosilom, fantek, da se ne ohladi!»

Čez pol ure se je Tonček vrnil, in delavec je še zmerom čistil kanal.

«Ali veš zanesljivo, da je padel tisti stotak semle v ta kanal?» je vprašal dečka.

«Prav zanesljivo,» je odgovoril Tonček, «ker sem sam videl očeta, ko ga je vlekel iz kanala.»

Tašča.

«Kje boste živeli zdaj, ko ste omožili obe hčerki?»

«En zet hoče, da bi bila v Mariboru, drugi pa spet, da bi bila v Zagrebu.»

«To imate res idealna zeta.»

«Čakajte. Tisti iz Maribora hoče, da naj bom v Zagrebu, oni iz Zagreba pa hoče, da bi bila v Mariboru.»

★ Zjutraj,
zlasti pa zvečer

SARGOV

KALODONT

Proti
zobnemu
kamnu

Zdrav je samo tisti,
ki lahko
pravilno žveči hrano!

Slabo pregrizena hrana obtežuje želodec in večkrat povzroči obolenje. Zaradi tega pazite zlasti na nego zob in se varujte zobnega kamna, ki lahko razmaja zobe in povzroči, da pre-rano izpadejo.

Trdni in zdravi so samo tisti zobje, ki so brez zobnega kamna. Uporabljajte za nego zob vedno Sargov Kalodont! Ta izvrstna zobna pasta vsebuje sulforicin oleat, ki razkraja polagoma, vendar zanesljivo, zobni kamen in prepreči njegovo ponovno tvorjenje.

Znanje in uslužnost

Večkrat človek išče službo, pa je ne najde. Včasih pa mu jo nakloni slučaj, kadar ni ravno na poti z namenom, da bi jo iskal. Pa vendar to ni gol slučaj, kakor homo videli v sledečem primeru.

Dolenjska železnica teče po prijetni dolini; ob njej se vijejo bele ceste in bistri potoki. Na gričih so stare graščine, ki prehajajo zapovrstjo v druge roke, ker pravih graščakov ni več. Ni še tako dolgo tega, ko je neka taka graščina dobila novega lastnika. Pod njo gre bela banovinska cesta, ob kateri si je marljiv obrtnik sezidal lično hišico. In ker ima okrog nje tudi precej sveta, si hoče urediti tudi lep sadni vrt. Sam sadi mlada drevesa. Toda znano je, da naši ljudje ne znajo pravilno saditi dreves. Mislijo, da je dovolj, če izkopljejo jamo in zasadijo vanjo drevesce. In tako je bilo tudi pri tem sicer tako marljivem in podjetnem podeželskem obrtniku, ki je sadił okrog svoje nove hiše sadna drevesa.

«Dober dan!» ga ogovori še mlado, a zrelo dekle. «Tega pa ne delate prav. Vi devljete drevesca v izkopane jami-ce, jih zasujete s prstjo in pritlačite. To ni dobro. Korenine morajo dihati in dobivati čim več vlage, kadar dežuje. Zato je treba okrog vsajenega drevesca prekopati v premeru 1 metra kolobar zemlje, jo lepo narahljati in narediti na vrhu nekako okroglo kotanjo, kjer se bo nabirala deževna voda in ponikala ob deblu med korenine. V to kotanjo morate devati tudi gnoj, zakaj gnoj in voda sta prehrana drevesu. Moj znanec je to videl na Štajerskem in bral v poljedelskih knjigah. Rastline in drevesa so prav tako potrebna nege, kakor živa bitja.»

Ko je dekle tako poučevalo, je vse to opazoval novi lastnik bližnje graščine, ki je prišel slučajno mimo in se tam ustavil.

«To je pa res, Janez, to dekle ima prav. — Od kod pa si, dekle?»

«Tamle iz M. Grem na županstvo, pa me veseli sadjarstvo in sem se tu ustavila.»

«Imate pri vas doma gotovo lep vrt?»

«O ne, bajtarji smo, ampak rada berem o vrtnarstvu in žal mi je, da nimam vrta, ki bi ga z ljubeznijo obdelovala in gojila. Ampak moj prijatelj je bil v službi pri nekem vrtnarju na Štajerskem in se na to razume.»

«He, to je pa tvoj fant, kajne!»

«No, pozna se in rada bi se vzela, če bi dobil službo, da bi mogla živeti.»

In potem je novi «graščak» dekle izpraševal še natančneje o razmerah nje in njenega fanta ter nazadnje rekel:

«Veš kaj, dekle. Reci svojemu fantu, da bi ga jaz vzel v službo tamle na svojem posestvu. In če bo priden, bo lahko ostal pri nas, dokler bo hotel. Pa vzeti te bo moral potem, in mi bo sta oskrbnika na tejle graščini.»

In gospod je prizadevnemu in uslužnemu dekletu še v roko segel, pa sta se domenila, da bo prišla s svojim fantom drugi dan k njemu. Tako se je tudi zgodilo. Fant je stopil v službo, in čez pol leta je bila poroka.

Kadar

je malček bolan

Težke čase preživlja mati, ki ima bolnega dojenčka. Otročiček je siten, se premetava, joče in ječi, ne more pa povedati, kaj mu je. Kadar otrok joče in je nemiren, pa ni lačen, naj mati pogleda, ali ni morda moker. Ali pa se je vtihotapila med plenice bolha, ki ga grize? Ali pa tišči morda gumb ali guba plenice ali pa oster rob? Zakaj otrok je za vse to zelo občutljiv. Če se je mati prepričala, da je vse v redu, potem je otročiček najbrže bolan. Zmeri naj mu temperaturo. Otroku merimo toploto v danki. Pri tem moramo biti zelo previdni, da ne ranimo danke. Toplomer operemo in namažemo z vazelinom ali pa z oljem, preden ga uporabimo. Vsaka mati mora vedeti, koliko je normalna temperatura otroka; navadno znaša okrog 37 stopinj.

Če ima otrok zvišano temperaturo, potem je najbolje poklicati zdravnika. Otrok ima zelo nežen in malo odporen organizem, zato vprašajmo v vsaki bolezni za nasvet zdravnika. Mnogo mater pa je, ki živijo daleč od zdravnika; takim podajamo nekaj nasvetov, kako je ravnati z dojenčkom pri lažjem obolenju.

Najpogostnejše so motnje v prebavilih. Otroka zavija po trebuščku, otrok krči in steguje nožice in krčevito joka. Časih je jok tudi sunkovit; otrok se že skoraj umiri, hipoma pa spet na ves glas zakriči. Takemu otroku ovijmo toplo trebušček in mu dajmo manj hrane, kakor običajno. Posebno je paziti, da je posoda, iz katere pije, čista, da je mleko sveže in zdravo. Po blatu potem spoznamo, ali je otroka grizlo po drobno, kajti blato nima več svoje običajne barve.

Če je otrok zaprt, mu damo nekaj surovega sadnega soka in mlečnega sladkorja. Če tudi to ne pomaga, mu napravimo klistir z mlačnim kamiličnim čajem. Ako ima otrok drisko, mu ustavimo vso hrano in dajemo vsako drugo uro osminko litra ruskega ali kamiličnega čaja, oslajenega samo s pol kocke sladkorja. Če ima otrok poleg tega tudi krče, dodamo lahko malo kumine ali janeža. Paziti pa moramo, da je trebušček zmerom pokrit; tudi v tem primeru so topli suhi ovitki prav priporočljivi.

Ona opaža
po pogledih moških -
*Od dneva do dneva je
njen teint vse lepši!*

Poskusite enkrat sami. Kanite malo Scherk Gesichtswasser na košček vate in obrišite počasi s tem svoj obraz. Takoj boste občutili, kako se Vaša koža polni z oživljajočo krvjo. Če potem pogledate ta košček vate, boste z neprijetnom občutkom opazili, da je popol-

noma črn. Toliko nesnage je v porah, ki je niste mogli odstraniti s sredstvi, na katera ste se navadili. Čista koža je pa predpogoj za lepoto. Scherk Gesichtswasser se vpija globoko v pore, raztaplja sojedice, mozolje in nesnagoter pravi kožo temeljito lepo, gladko in nežno. Vaša koža spet lahko diha, Scherk Gesichtswasser jo osveži, ozdravi in pomladi.

Scherk
Gesichts-
Wasser

Če je dojenček nahoden, mu brišemo nasek s posebnim robčkom, ki ga uporabljamo samo zanj. Robček naj bo mehak, čim bolj izprano je platno, tem bolj mehak in voljan je. Nosek mu namažemo z vazelino, na blazino ali v bližino posteljice pa nakapamo nekaj kapljic evkaliptovega olja. Vnete oči brišemo s čisto krpo, namočeno v topel kamilični čaj. Če pa otročiček kašlja in mu v prsih hrope, pokličemo zdravnika, ker je nevarnost, da je pljučnica. Če otrok nima vročine, vendar pa kašlja, potem časih zadostuje, da razobesimo v sobi mokre brisače, ki smo jih namočili v terpeninovni vodi. (Na liter vode damo deset kapljic terpeninovega olja.) Od mokrih plenice vnemo kožo ali za ušesom ali pod pazduho namažemo z vazelino ali dobrim olivnim oljem. Koža se dojenčku prav

rada vname, če ga po kopeli premalo obrišemo.

Pri vsakem težjem obolenju pa nemudoma pokličemo zdravnika. Umrljivost dojenčkov je pri nas neverjetno velika. Brezbrižnost staršev je največkrat vzrok, da mlado bitje ne dozori. Spoštovati moramo življenje in ga skušati ohraniti, pa naj si bo to zvezano s še tako velikimi gmočnimi sredstvi. Gmotna sredstva je še kako mogoče nadomestiti, mrtvemu telescu pa ne morete nikoli več vrniti življenja.

Bolnega dojenčka varujmo pred vetrom. Če nima zvišane temperature, ga peljimo vzlic temu na izprehod in ga kopljimo kakor običajno, samo paziti moramo, da ga ne prehladimo. Bolnega otroka ne smemo nositi in gugati. S tem mu nič ne koristimo, samo razvadimo ga, in potlej bo hotel biti vedno na rokah.

Ne pozabite!

Najcenejše in najbolje ohranja mladostno svežost in prožnost izprehod. Ako pošteno korakamo, delujejo vse mišice, čutimo se olajšane in okrepljene. Navadimo se iti vsak dan zjutraj ali vsaj zvečer za pol ure, boljše seveda za celo uro na izprehod.

Telesno zdravje in duševno ravno-
vesje vplivata zelo blagodejno na
obraz. Kdor je vesel in dobre volje,
je vselej lep.

*

Deževnica je dobro lepotilno sred-
stvo. Z deževnico bi si morali zdaj pa
zdaj umiti obraz.

Pozor!

Darmol, sredstvo za odvajanje se čisto potvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

DARMOL

Preprečiti bolezen ali katero koli nevšečnost je lažje, kakor jo zdraviti. To dejstvo je zlasti važno pri negovanju obraza, obvaruje nas, da se prezgodaj ne postaramo in ne izdajamo po nepotrebnem denarja.

*

Če hočete lepo negovati lase, si morate lase in glavo umivati vsakih štirinajst dni. Po umitju uporabite vselej kako vodo za lase. Če imate prhljaje, uporabljajte za lase vodo, ki vsebuje glicerol ali beljak. Za lase, ki imajo premalo maščobe, je potrebno kako olje (arnikovo itd.). Preveč suhe lase moramo ščititi z raztopino iz po 10 gr ricinovega olja, milnega špirta in bencojeve tinkture ter 100 gr alkohola s primesjo malo lavendlovega olja. Mastne lase umivajmo vsak teden z žveplenim milom ali z boraksovo vodo. Po umitju je treba lase pošteno izplakniti in potem masirati.

Nikar ne odlašaj

Včasih nam kaka zadeva ni po godu, pa jo brž odložimo na poznejši čas. Na žalost pa se te stvari ne odložijo samo, temveč se skoraj vedno v kratkem pozabijo, kakor da jih sploh nikoli ni bilo.

Na štedilniku vre voda. Gospodinja odmakne lonec na kraj štedilnika in misli: «Moram še hitro v spalnico odpreti okna, preden dam zelenjavo kuhat.» Medtem pa steče otrok k štedilniku, potegne v svoji nerazsodnosti vrelo vodo in se hudo in nevarno opeče.

V zalogi živil je sladkorja ali soli že na malem. Druge kratki si gospodinja takoj napiše, kaj manjka, v trenutku pa se ji ne ljubi — misli si: «Bom pozneje zapisala.» Pozneje pa pozabi in pri nakupovanju se potem ravno na to ne spomni, kar bi bilo najbolj potrebno in kar si je zamudila napisati. Toda v kako mučen položaj lahko pride pozneje gospodinja, ker nima sladkorja ali soli. Trgovine so — zvečer — zaprte, pa ni soli za pripravo večerje.

Pride pismo znanca ali sorodnika. Žalostno nam piše ali pa je bolan, tako da sklenemo po prečitaniu pisma, da bomo takoj odgovorili. Toda dan mine — saj je toliko reči, ki nas odvrčajo od pisanja — odgovora ne napišemo. Za nekaj vrstic, za nekoliko sočutnih besed bi imeli dovolj časa, toda odložili smo. Minejo dnevi, pretečejo tedni, pisma nismo napisali, ker nas je bilo pozneje sram, da ga nismo takoj napisali. Koliko nežnih niti se pretrga, ker ne napišemo takoj nekaj besed, temveč samo odlašamo!

Otrok, ki hodi v šolo, potrebuje denarja za nov zvezek in za peresa ter prosi mater. Toda materi se slučajno noče iti v drugo sobo po svojo denarnico. «Jutri zjutraj,» meni mati, «preden pojde otrok v šolo.» Ampak dru-

Srečen zakon

z malo zobne kreme
ODOL Nasmejana
usta z blesteče belimi
zobmi mnogo pripo-

morejo do harmonije v zakonu. Zobna krema ODOL prinaša to srečo. S svojo razkošno peno čisti ODOL zobe, krepi dlesni, preprečuje škodljivi zobni kamen in napravlja Vaše zobe blesteče bele.

ODOL

1 TUBA ODOL-A VELJA PO KOLIČINI IN UČINKU ZA 2.

go jutro mati na to ne misli, otrok pa tudi ne. V šoli pa otrok pogreša zvezek, pogreša peresa, in učitelj da otroku ukor. Kako zelo lahko tak ukor boječega otroka potre, tega najbrže pozabljava mati ne pomisli.

Zmeraj in vedno tisto «poznejše!» To je povzročilo v življenju že mnogo škode, tako da bi se mi vsi že lahko navadili, da bi vsako reč takoj izvršili. Prav tako kakor pri odraslih je tudi pri otrocih. Otroci kaj radi odlašajo naloge za šolo, ker jih morda mika sonce, da bi šli ven, ali pa tova-

riši, ki se zunaj smejejo in igrajo. Toda zaradi nestorjenega dela se med igro ne morejo od srca veseliti. To, kar bi bilo najprej veljalo samo kratak sklep, teži kmalu otroka kakor težko breme. Zvečer pa je otrok truden in, če se potem mati huduje, napiše nalogo slabo in površno, tako da drugo jutro graja v šoli ne more izostati. Vprav to, česar ne delamo radi, bi morali najprej storiti.

Z zgledom, da ničesar ne odlašamo na jutri, vzgajamo otroke k takojšnji izvršitvi določenega dela.

PRENOS MISLI

Sprla sta se. Ivan je odšel in skoraj zaloputnil vrata na hodniku. Eva stoji pri oknu, z jezo in ljubeznijo v srcu.

Kaj sedaj? Kaj sedaj — —? premišlja in zre na cesto. Dvoje je mogoče: ali bo Ivan šel, ne da bi se še enkrat ozrl, — potem je surovež, s katerim ni nič izgubila, potem je lahko vesela, da se ga je iznebila. Ali pa se bo še ozrl na okno... Potem se mu zdaj ne bo pokazala, pač pa ga bo jutri zjutraj takoj poklicala po telefonu, bo zelo nežna in prijazna in bo spet vse lepo uredila.

Tako je naglo pomislila. Sekunde bežijo, hkrati vstaja v njej grozen strah. Če pojde Ivan kar tako naprej —? Saj je mogoče, da ima še kaj drugega v glavi. Moški so večkrat tako čudni... Zdajci se je nečesa domislila: Ivanu bo sugerirala, da se mora ozreti k njej na okno. Nekoč je nekje brala, da je nekaj takega mogoče, neki prenos misli na drugega.

«Jaz imam močno voljo,» govori na pol glasno sama pri sebi. «Prav gotovo ga bom pripravila do tega, da se bo še ozrl k meni na okno. Vem, da ga bom k temu prisilila z močjo svojih misli...!»

Trdno sklence roke in nervozno cepeta z nogami.

V tem trenutku stopi Ivan iz hiše na ulico...

Slabe volje je, ker ga je Eva kar tako pustila, da je odšel, in mu ni privoščila lepe besede v slovo. Zares, prav zares je hud. Stopa z dolgimi koraki, da bi čimprej prišel s prizorišča svoje nesreče. Zdajci mu pade kaplja na klobuk. Nesramnost! Nekdo zaliva cvetlice na balkonu in pri tem ne pazi.

Ivan se vstavi in gleda kvišku, da bi koga našel, na katerega bi vsaj deloma stresel svojo nejevoljo. Toda nikogar ne vidi; svojo jezo mora odnesti s seboj.

Pozneje jo je poskusil utopiti v kozarcu vina, pa se mu ni posrečilo. Misli so mu neprestano rojile okrog Eve in okrog prepira z njo. Sklenil je, da ji bo čez tri dni telefoniral, če se ona prej ne oglasi. Tega se je bal, ker je bila Eva svojeglavka.

Tehnično dovršene pisalne stroje

dobite pri

The Rex Co. Ljubljana
Goriška št. 10 Telefon št. 22-68

PFAFF

ŠIVALNI STROJI

TAVČARJEVA 7. TELEFON 2687

Zato je bil Ivan nadvse presenečen, da mu je že drugo jutro telefonirala, vsa pohlevna, prijazna in dobra. Pooldne je šel že ponjo, da pojmeta na izprehod.

«Povej vendar,» jo je vprašal, «mislim namreč, da je to zelo lepo, da si mi tako hitro telefonirala, ampak je pa tudi tako nenavadno. Tu mora biti neki vzrok. Povej mi, kaj te je k temu nagnilo!?»

Po kratkem obotavljanju mu Eva pove, kako je mislila na dve možnosti, da se bo Ivan ozrl ali pa šel kar tako naprej, in na prenos misli. In potem je spoznala — mu je rekla vsa srečna — da se oba strašno lepo skladata, zakaj Ivan je kakor občutljiv instrument prestregel nihanje njenih misli in se ravnal po njih.

«Kajti doslej, veš, hočem biti čisto odkritosrčna, doslej sem te imela vedno za človeka neobčutljivih živcev, za brezobzirneža, kakršni so večkrat moški... Zdaj šele vem, da si zame tisti pravil!»

Medtem ko je to govorila, je začelo lahno kapljati na nju. Lahkomiseln prijatelj cvetlic zaliva na balkonu in spravlja v nevarnost Evin novi plašč. Ogorčeno pogleda kvišku, Ivan pa je nenavadno miren in ravnodušen.

«Ampak pusti, Eva, prosim te,» jo je miril, «pusti, naj zaliva cvetlice! To je vendar lepo, če raste na balkonu tako nekaj zelenega in pisanega. To vendar ne sme usahniti, tega bi bilo škoda. Pusti, naj zaliva; kdo ve, čemu je to dobro...»

Poročile so se naročnice: gospodična Marijana Beguševa z gospodom Ferdinandom Pirnatom iz Dol. Toplice, gospodična Marica Česnova z gospodom Ivanom Filipovičem iz Kranja, gospodična Dragica Hribarjeva z gospodom Boškom Radženičevim, trgovcem iz Beograda, gospodična Ivanka Kacinova z gospodom Francem Robinom, žand. podnar. iz Begunj, gospodična Vida Klemenčeva z gospodom Vilijem Stiglicem, tekst. tehnikom iz Kranja, in gospodična Sanda Simerlova z gospodom Tonetom Dovšakom iz Šoštanja.

Iskreno čestitamo!

Drage naročnice in bralke!

Ob koncu šolskega leta se včasih zgodi, da mati, ki sicer voljno in pogumno prenaša vse težave in skrbi, ki so v zvezi z vzgojo otrok, omaga. Ko prinese otrok izkaz domov in mati spozna, da bo moral otrok ponavljati razred ali pa napraviti ob začetku šolskega leta ponavljalni izpit, ima občutek, kakor da se ruši svet okoli nje... V obupu se izprašuje, kaj je zagrešila, da jo je doletela ta nesreča, koliko krivde zadene otroka in koliko je kriva sama, da je prišlo do tega. Tem materam smo danes namenili nekaj besed. Radi bi se z njimi pogovorili od srca do srca v upanju, da jih naše vrstice opogumijo in dvignejo.

Otroci lahko iz mnogih razlogov zaostajajo v učenju. Najprej je treba poiskati vzrok in potlej skleniti, da v bodočem šolskem letu odpravimo napake, ki smo jih zagrešili. Prehod iz ljudske šole na srednjo je precej težaven, zato je neuspeh v prvem razredu srednje šole kaj pogosten. Mnoge matere pošiljajo otroke že iz četrtega razreda osnovne šole na gimnazijo ali na meščansko šolo. Pogostokrat otrok takemu hitremu skoku ni kos. Če ni otrok izredno nadarjen in umirjen, potem je bolje, da ga pošljemo še v peti ali celo še v šesti razred osnovne šole, kjer dobi temeljito podlago za nadaljnji študij. Kdor ne zna počevanja gladko kakor očenaš, ne bo znal nikoli matematike. V tem je mnogo rešnice, in kakor v vseh rečeh, je tudi v tej dobra osnova glavni pogoj za uspeh.

Dostikrat je tudi vzrok, da otrok ni izdelal razreda, nerazvitost in bolehnost. V tem primeru otroku samo koristi, če razred ponavlja. Starši se naj posvetujejo z zdravnikom, ki jim bo rad povedal, kako je treba otroku okrepiti zdravje. Bolehen, slabokrven otrok se težko uči. Otroku, ki ne dobiva dovolj zelenjave, surovega sadja in potrebnih vitaminov, se počasneje razvija.

V višjih razredih srednje šole je pa treba še posebej vpoštevati dejstvo, da pade pubertetna doba prav v ta leta. Pubertetna doba povzroča v otroku polno spremembo in motenj, ki ovirajo njegov pravilni telesni in umski razvoj, otrok je pa pri tem popolnoma nedolžen in nesmiselno je, če mu hočejo starši naprtiti krivdo za neuspeh. Ko minejo ta leta, je spet vse v redu, otrok postane navadno bolj zrel in se potem toliko bolj poprime učenja. V teh letih morajo biti starši potrpežljivi! Kazen in strogost ne pomagata — narobe, časih je potem še huje. Ob koncu vsakega šolskega leta beremo o samomorih dijakov zaradi slabega šolskega uspeha. Iz tega spoznamo, da je otrok v tej dobi še posebno občutljiv in, če najde doma samo strogost namesto razumevanja, izgubi razsodnost. Verjemite, da otrok sam največ trpi, ker se zaveda, da se je trudil, pa vidi, da je bil ves njegov trud zaman. Takemu otroku koristi dobra beseda. Malodušnega otroka moramo naravnost bodriti, da ne izgubi poguma.

Če pa je otrok moral že večkrat ponavljati razred, je najbolje, da ga ne silimo k nadaljnjemu študiju, temveč ga damo učiti obrti ali česa takega, za kar ima otrok veselje. Mnogi, ki so se v življenju odlično izkazali, so bili v šoli med najslabšimi učenci. Dijak, ki je za praktične reči posebno nadarjen, naj ne hodi po sili še naprej v šolo. V današnjih časih, ko je tako malo izgledov za inteligenčne poklice, se dober mehanik, krojač, tovarniški predelavec mnogo lažje uveljavi, kakor pa absolviran filozof ali pa na novo pečen zdravnik.

Vse to moramo vpoštevati, če nam otrok na koncu leta prinese slabo izpričevalo domov. Prijetno to seveda ni, zlasti v teh časih, ko starši komaj čakajo, da bi se mogel otrok samostojno preživljati, toda tako obupno, kakor misli večina staršev, pa to spet ni. Mnogi slavni možje so bili v gimnaziji slabi učenci. In kdo ve, morda bo vaš sin, nad katerim danes obupujete, dosegel v življenju najlepše uspehe. Ogniti se morate samo ene napake! Ne uničite v otroku samozvesti, ne teptajte njegovega ponosa, ognite se prestrogi kazni, ne ponižujte otroka s pretepanjem — pametna, mirna beseda bo zalegla mnogo več! Poleg tega pa ne mučite sebe z očitki, da ste vsega sami krivi, temveč sklenite, da boste v prihodnjem šolskem letu popravili, kar je bilo zdaj pogrešeno.

Prisrčno vas pozdravlja

UREDNIŠTVO.

PRI MATERI NI RAZOČARANJA

Danes je ravno tri mesece, odkar je zapadel tej strasti.

Kakor brezbržno se je zagledal skozi okno kavarne na mokri, gladki pločnik, ki je rdeče odseval od reklamne luči. Nervozno je stlačil s prsti cigaretni ogo-rek in se sključil. V kavarni so melodiozno žumeli in se prelivali glasovi. Napisal je nekaj besed in zalepil kuverto. Naglo je odkorakal skozi vrste miz in izginil v množici na cesti.

Pred tremi meseci je bil še prost na srcu in duši. Danes se zaničuje. In ne more drugače. Uporno gori v njem. Mladost, najlepša čustva, dušo, vse bo izliral plamen. Starec je, s pet in dvajsetimi leti; ohromelo mu je čustvo veselja in razigranosti. Srce je izmučeno. Preveč je dal. Samo trpljenje je v prsih.

Preden jo je poznal, je bil vesel in neugnan. Rad je imel dekleta in zabavalo ga je življenje, ljubil je šport in izmed žen le — svojo mamó.

Nekoč je prišla v banko mlada, elegantna dama. Fred in Marjan sta se pritrilno spogledala. «Čedna, ampak nevarna zverinica!»

Obrnila se je k Marjanu, ko je našla napis nad oken-cem. Marjan je gledal njeno negovano ročico, ko je sla-čila rokavico in iskala v torbici. Vzravnano, skoraj leseno je stal in poslušal. Rusinja ali Poljakinja? Užival je svežost njene pojave. Govorila je poltiho, skoraj pojoče. Čudo-vita ženska!

Ko se je vrnil iz sosednjega oddelka, se je lahko na-smehnila. Imela je krasna usta. Oba sta zrla za njo, ko je odhajala.

«Kako bi se seznanil z njo?» je vztrajno premišljal Marjan.

«Divota! Samo če je ne čuva kakšen zmaj, ki bljuje ogenj in blisk!» je gostolel Fred za mizo.

Marjan se je seznanil z njo. Prepričan je bil, da je to izredna sreča. Prav po naključju, nekaj dni pozneje. Po-tem, ko je spremil mamó v opero in je sedel v kavarni, je zaslišal nekje blizu za svojim hrbtom oni krotki, pojoči glas. Sunkoma se je obrnil in poiskal med mizami. Ona! Čisto blizu njega. Njen pristrčni, kristalni smeh ga je za-jel. Prislunil je in prežal na vsak zvok. Vedno bolj mu je ugajala njena govorica, tisto sladko tuje prizvočje. V njeni družbi je bila njegova znanka ... Sreča na vsej črti!

Čez tri dni je bil že zaljubljen človek, ki mu sonce sije lepše, kakor drugim zemljanom.

Tanja!

Ločena žena, inozemka, že prvi dan je vse izvedel od Lene, ki ga je predstavila lepi tujki. Marjan je sprva mi-slil na pustolovščino, ki naj bi zapustila dražječ, nenava-den spomin njegovi mladosti. Toda prehitro se je zave-del, da je Tanja postala njegova usoda.

Tanja je bila lepa. Poznala je lahkotno stran življenja in ni ljubila tragičnih ljudi. Videti je bila dosti mlajša, kakor je bila v resnici. Na nesrečo je znala biti zelo različna, sladka in zaljubljena, da je Marjan trpel, če je ni videl nekaj ur, ali pa brezbržna in tuja in se je ukvarjala s svojo podobo v zrcalu, medtem ko jo je Marjan gledal z drhtečim srcem in je bil srečen, če je smel ljubkovati njeno psičko na stolu.

«Tanja, govoriva o naju. Želim te spoznati, tvoja naj-rahlejša čustva moram doumeti. Rad bi ti bil blizu, ti pa hočeš biti tujka!»

Tanja se je zasmejala. «Ne išči zagonetk, kjer jih ni. Takšna sem, kakršno me vidiš. Le ti si poln tožb in vprašanj, ki jih ne prenesem. Ne maram žalosti. Jaz sem ve-sela ženska in grda in nespametna ...!»

Vedel je, da jo muči in dolgočasi s svojimi čustvenimi izbruhi. Ni ga mogla slediti. Hotel je njeno dušo, pa je iskal njeno telo. Hrepenel je po njej, dokler je ni videl. Potem ga je bolela njena lepota. Tulipan ne diši, a Mar-jan je hotel, da bi omamno dišal.

Le kadar je bila dobra in prijetna kakor baržunasta mačica, je bil srečen in je izgoreval v lastnem ognju.

Marjanova mati je kmalu zaslutila spremembo v sino-vem življenju.

«Tudi to bom morala prestati, da se mi sin zaljubi!» si je šaljivo skušala dopovedati, toda skrbelo jo je kakor vsako mater. A ko ji je Lena pri predstavi v kinu izble-betala novico o Marjanu in o «njej», je ponosna, a sicer plaha Marjanova mati zatrepetala za sinovo srečo. Le-nino pripovedovanje ji je zarežalo skrb v srce. Tisti večer je čakala in bedela v postelji, dokler ni zaslišala sinovih korakov. Mož je zadovoljno spal kraj nje; motilo jo je njegovo zadovoljno, glasno dihanje. Slišala je, ko je Marjan odložil obleko in ugasil luč. Marjan in ona sta tisti večer mislila na «njo».

Zvečer je godel oče, pikro in rezko je pripomnil: «No, kam pa se tebi tako mudi vsak večer, da niti jesti ne utegneš?»

Mati je pogledala njega in sina. Dobro je poznala ostro črto med obrvmi in stisnjeno jezo v glasu. Če je oče kaj slišal o stvari?

Bil je vaje, da se mu brezpogojno uklanja družina, in ni iskal nežnosti in naklonjenosti pri njih. Največkrat je samo ukazal in ni čakal odgovora ali upora. Tudi ni trpel ženinoga posredovanja ali jadikovanja materinske občutljivosti. Zato se je ozrla v sina in mu kakor običajno pomignila z očmi, naj se odstrani in molči, preden prične oče z odsekavimi besedami rušiti večerni mir. Če je bilo v mozevi duši resnično kakšno breme ali kak očitok, ga je rajši vzela nase, čeprav je vedela, da bo trpela več ali manj ostra pridiga pozno v nočne ure. Umno in iz-najdljivo je znala najti primeren trenutek, da je prepre-čila izbruh napetosti med možem in sinom. Vedela je, da se bo njegovo mnenje in njegova kritika utrgala kakor plaz nanjo, brž ko bosta sama. «Tak je, kakor si ga ti vzgojila, ti s svojo potuho in zaslonbo!» je končal vsa-kokrat, in ona se je oddahnila, ker je poznala konec.

Fant je zaprl vrata za seboj in izginil v noč. Oče je molčal in prižgal cigareto. Molčal je trdovratno, dokler nista legla v posteljo. Potem je spregovoril, kakor da se je na to pripravil.

Drugo jutro je vstala z očmi, rdečimi in pekočimi od joka in bedenja.

Marjan je oddal pismo hotelskemu vratarju. Pljunil bi si v obraz, ker je prosjačil v pismu, pa je samo stisnil pesti in se izgubljeno oziral v njeno okno.

«Prav nič nisi nežna in rahločutna, da me pustiš tako čakati!» se je nervozno zasmel in odhitel v banko.

Popoldne ga je sprejela. Dvakrat je ni bilo doma, ker je imela opravke. Da, šivilja in modistka in kaj še vse.

Rajši bi slišal, da bi mu resnico povedala v obraz, da ga ni hotela videti, kakor pa poslušal te prazne izgovore. Čakal je z bolečo nestrpnostjo, da izve resnico, in vendar je udvorljivo in lačno sprejemal odlašanja in izgovore, ki so mu daljšali negotovost. Zavedal se je in čutil, da mu je v ponižanje to lažno čustvo njene naklonjenosti ali ljubezni, ki je živela samo v njegovem usmiljenju do samega sebe. In vendar ni hotel in ni mogel končati, dokler... Dokler ga bo ona hotela videti, dokler ga naveličana ne pahne od sebe in ga ne užali. Mogoče bi jo lahko pozabil in zapustil, če bi ga varala, javno, vsiljivo, brezsrčno. In če bi lagala podlo in zahrbtno ravnala. Toda ona je bila tako naravno površna in se je vdajala le svojim trenutnim občutjem in je poznala le svoje ugodje.

Zvečer mu je dejala: «Ti hočeš od mene več, kakor ti morem dati. Nikdar nisem čustveno dala več. Če pa ne morem ljubiti kakor ti! Ne morem pa ne morem. Kadar te imam rada, te imam rada. Včasih mi je tvoja ljubezen pretežka. Ne razumem je, in preveč vroče me ljubiš. Previharen si...»

To je bil najdaljši govor o ljubezni, kar jih je kdaj slišal iz njenih lepih ust. In tako odkrit, da ga je bolelo.

Dolgo je hodil in blodil po mestu, moker od drobnega dežja; vedno iznova je taval po istih ulicah in ni mogel doumeti, da ona ne more ljubiti, da mu ne more vračati ognja njegove prve velike strasti. Ali ji je srce prenasršeno ali trudno od neštetih lagodnih doživetij, od premnogih ljubezni, poklonov in razočaranj...?

Drugi dan pa je spet hitel k njej, poln upov in načrtov, in jo mučil z očitki in svojo tugo. Izvila se mu je iz obema in se otresla ljubkovanj, kakor da ji je nadležno. Tedaj se je vzravnaval in izpustil njeno roko. Kakor v nenadnem obupu so ohromela njegova čustva, da se je mrko zagledal v njo in molčal. Tanja ga je presenečeno opazovala in ugajal ji je tako resen in možat. Vsaj enkrat ni tako žalostno gledal! Nekaj trdega, brutalnega je stopilo v njegove poteze. Čisto drugače ji je ugajal takšen. Tesno stisnjene ustnice, odločna brada, drobna guba med obrvmi. Zdaj ni stal pred njo dorasel otrok, ki prosi miloščine in ki grozi s svojo tragiko, temveč mlad, močan mož, plečat in okrutno resen, ki ničesar ne zahteva, ničesar ne prosi.

Takrat je zagledal spremembo v njenem pogledu. Zahtevno, vroče, vdajajoče se mu je zazrla v zenice in se oklenila njegovega vratu. V njem je zmedlelo vse grozno in strašno. Čutil je le njene ustnice in njene ovijajoče se roke...

Naslednjega dne je bila spet druga Tanja. Lahkotna, nedostopna njegovi ljubezni. Ogibala se je, da je ni mogel objeti, in ustnice je skrila v blazino. Začuden ga je gledal vratar, ko je zapuščal hotel. «Satan!... Tanja... ko pa te tako ljubim...!»

Hotel se je zateči v samoto. V praznem kavarniškem kotu v predmestju ga je misel na njo le dušila. Psoval se je in blatil svojo ljubezen do nje. «Čemu jo ljubim, ko me ta strast ponižuje in me je sram, tako sram...? Nočem je, sploh je nočem več. Spoznala bo, kako sem jo ljubil...» A je vedel, da bo jutri spet stal pred njenimi vrati in bo dvakrat, trikrat trkal in čakal in prosil vstopa, da bo moledoval in jo rotil za drobtinico...! Vedel je, da bo nejevoljno ali zdolgočasnjeno poslušala, medtem pa se bo mučila pred ogledalom s kodrom las nad čelom.

Pozno se je vrnil domov. Marjanova mati je vsakokrat prestala z delom, ko je zaslišala sinove korake. Smehljaje ga je sprejela, toda ni tega opazil. Prijazno ga je

gledala, ko mu je pravila vsakdanje gospodinjske novice in drobnarije iz hiše. Skrbno je zapirala pred njim svojo trepetajočo dušo. Vedela je, da trpi. Toda zakaj trpi njen sin? Zakaj ni srečen, ker ljubi? Tisoč in tisoč drugih je presrečnih. Včasih se je poslednji trenutek ustavila ob želji, da ga privije na prsi, žalostnega in upadlega. Brž je popravila servieto ob njegovem krožniku in se komaj opazno dotaknila z lasmi njegove glave. On se je odmaknil in je ni pogledal, niti ni videl trepeta na njenih licih in njenih vprašujočih dobrih očih. Morala je čakati. Saj je bila vajena, da čaka in molči. Njeno življenje je bilo molčanje in čakajoča prošnja, neizgovorjena beseda. Zakon z možem, ki je videl v nji le izpolnjeni odmev lastnega ukaza, tiho čuječe bitje, v lastno ugodje in potrebo postavljeno mu ob stran za vsa leta, dokler bo on hotel, jo je naučil molčati in misliti in trpeti za druge.

Zato ni silila v sina. Le grenko ji je bilo, ker ni našel pota k nji s svojo bolečino. Pogosto, vedno pogostejše je želela, da bi videla to žensko. Mati, ona, bi prav gotovo znala razbrati z njenega obraza, ali je vredna sinove ljubezni. Toda če ga ona ne ljubi? Trd je postal njen obraz ob tej misli. Da bi njenega sina iz lahkomišelnosti taka ženska...? Da bi se igrala z njegovim srcem, s tem dobrim mladim srcem, ki ga je rodila ona?

Marjan je trpel, saj je videla vsak dan njegov zaprti pogled, ki se je ogibal njenemu. Ona je kriva, ta...! Njen otrok bi moral biti ljubljen in srečen!

Njen sin pa je zvečer sedel pri Tanji, ki mu je preprosto rekla: «Brez smisla je, da naju še dalje mučiš. Jaz ne morem za to, ampak naveličala sem se te ljubezni. Mišlim, da mi ne boš grozil.»

Do polnoči je bedna mati čakala v kuhinji in prisluškovala v deževno noč. Prišel bo in neprijetno mu bo, ko jo bo zagledal pri štedilniku. Ni mu hotela izzvati občutka, da ga straži. Hotela je biti le vsak trenutek na razpolago s srcem, vsako uro podnevi in ponoči naj bi lahko našel zavetje pri njej. Če je zaslišala, da se zapirajo hišna vrata, se je zbegano zganila in ni vedela, ali naj se mu izogne v spalnico ali naj ga počaka in sprejme. Mogoče jo bo potreboval. Toda on je ni potreboval vse te tedne. Odveč mu je bila njena prisotnost, ko se je kradoma vračal domov v svojo sobo. Bal se je vseh pogledov, ki bi znali brati v njem.

Ura je odbila polnoč, in Marjana ni bilo. Strah in skrb sta ji rezali srce. Tako mlad in nepremišljen je...! Ni mogla delati ničesar. Le z nemirnimi prsti je gubala bluzo pod vratom in prisluškovala vsakemu šumu. Ne, tega ne bo storil. Saj je ponosen... in vendar? Plaho je pogledala proti spalnici, kjer je mož v spanju mrmral in se obrnil. Sina ni domov. Odprla je vrata. Zazeblo jo je, ko je strmela proti stopnišču in poslušala v noč.

Tedaj ga je zagledala. Čisto ob vratih je slonel, bled in izmučen. Nagnil je lice v temo, da bi skril zadrego. «Ah! Ti si, fant. Nekoliko si me prestrašil.»

Vsa se je tresla. Bog vedi kako dolgo je že stal tukaj in čakal, da bi ona odšla v spalnico! Tako nesrečen je bil videti. Pustil ji je roko, da ga je odvedla v kuhinjo. Sedla je kraj njega. Nič nista govorila, in ni ga izpraševala. Marjan je sklonil glavo in materi ni odtegnil svoje roke.

«Ti moj otrok!»

Dolgo je čakala in zdaj je pričakala, da ji bo odložil svoje breme, svoje gorje. Nastavila je obe svoji zdelani dlani in odprto srce. Da bo njemu lažje. Ona je tako mnogo izdržala. In vedela je, da mu bo lažje. Saj je našel pot do nje, in pri materi ni razočaranja.

OZDRAVLJENJE

Neda je počasi odprla oči in se ozrla po sobi. Vse naokoli je bila gosta tema, le skozi špranje pri oknicah je padalo na tla nekaj svetlobnih žarkov. Spočetka ni prav vedela, kje je in kaj se je zgodilo z njo. Polagoma pa je vstal v njej privid strahotnega doživljanja.

Stala je pri oknu brzega vlaka in zasledovala z očmi iskre, ki so letele mimo okna. Na ostrem ovinku pa je hipoma zagledala dve luči, ki sta se zasvetili iz teme. Takoj nato je sledil tresk in ropot, kriki groze in strahu so zadoneli v tiho noč. Potem ji je nekaj težkega padlo na glavo; zajela jo je tema. Bog ve, koliko časa je takole ležala in kaj vse se je medtem zgodilo z njo? Hotela je dvigniti roko, toda le s težavo jo je premaknila; bila je težka kakor svinčena. Sploh je bila tako utrujena in brez moči, da se ji je zdelo, da ji je kri zastopala v žilah. In tudi misli so bile tako težke in tene, da je bilo čutiti, kakor bi se ji velika železna kolesa premikala v glavi. Zato tudi mislila ni več; ležala je čisto mirno in nepremično zrla v strop, dokler ni sestra stopila v sobo. Neda se je ozrla vanjo kakor v nekaj daljnega, nepoznanega, nato pa je spet strmela v strop.

«Gospa,» jo je nagovorila sestra, «ali mi lahko poveste svoje ime. Nedaleč od kraja, kjer so vas našli, je ležala na tleh ročna torbica z legitimacijo, pa ne vemo, ali je vaša.»

Neda je premišljevala:

«Gospa, pravite, da sem gospa? Ne vem, mogoče. In kako mi je ime? Tudi tega se ne morem spomniti,» je tiho odgovorila.

Sestra jo je s strahom pogledala:

«Gospa, ali niste Neda Rajič, advokatova žena in mati malega Tomažka?»

Neda je samo odkimala z očmi, potem pa se je spet zazrla v strop in se sploh ni več menila za obširna sestrina vprašanja.

Doktor, ki mu je sestra prestrašeno povedala o stanju bolnice, je pisal možu, naj se takoj zglozi pri njem. Ko je ta s prvim vlakom prišel in stopil v zatemnjeno sobo, je v bledem, obvezanem obrazu bolnice res spoznal svojo ženo. Ko pa se je sočutno nagnil k njej, da bi jo poljubil, ga je ona le začudeno pogledala, potem pa se takoj spet zazrla v strop. Zdravnik, ki je stal pri njem, ga je odpeljal iz sobe in mu obzirno razložil, kako je z njo. Zdaj šele je mož povedal, kako čuden in nenaden je bil njen odhod. Ko se je vrnil iz službe domov, je otrok spal z nasmejanim obrazkom sredi njene postelje, nje same pa ni bilo nikjer, in tudi ne sporočila, kam in zakaj je odšla. Zdaj je bil ves čas v skrbeh, kaj se je zgodilo z njo. Razen tega pa je moral tolažiti še malega, ki je neprestano vzdihoval po mami.

«Gospod doktor,» je vzkliknil, «rešite jo nama, malemu in meni, saj sva brez nje oba tako majhna in brez moči, da si ne znava prav nič pomagati!»

Zdravnik ga je sočutno potrepal po rami in ga spremljal do vežnih vrat. Neda pa je ostala sama. Vse dolge dni je ležala čisto mirno v zatemnjeni sobi, ves čas nepremično zroč predse. Sestre, ki so ji stregle, so včasih s strahom prisluškovale, ali še diha, ali sploh še živi. Toda rana se je dobro celila in že po treh tednih so jo

prvikrat nesli na vrt. Tam je ležala v senci kostanja, poslušala ptičke, ki so se prepirali v vejah dreves, ali pa gledala svetle oblake, ki so se podili po jasnem nebu. Za moža, ki jo je kdaj pa kdaj prišel obiskat, se ni menila, le toliko da se je nekajkrat ozrla vanj in je trpela njegovo roko na svojem vročem čelu. Otroka pa, ki je toliko spraševal po svoji mami, niso pustili k njej, ker so se bali, da bi njegova živahnost ne škodovala še bolj bolnici.

Nekega dne, ko je spet čisto sama ležala na vrtu, se je s sosednje hiše nenadoma oglašil otroški jok. Kakor se drugače ni nikoli menila za ropot okrog sebe, jo je ta glas čudno vznemiril. Dvignila se je v ležalnem stolu in zrla v smer, od koder je prihajal jok. Oči, ki so navadno zrle brez vsakega zanimanja v zrak, so se nenadoma zasvetile, in tudi njen glas, sicer tih in monoton, je postal glasnejši in živahnejši:

«Ali slišite, sestra, otrok joče,» je dejala usmiljenki, ki je sedela poleg nje. «Dajte, prinesite ga k meni, da ga potolažim, svojega malega ubožčka!»

Sestra jo je začudeno pogledala, saj ni bila vajena, da bi bolnica kdaj govorila; še bolj pa jo je presenetila luč, ki se je užgala v njenih očeh. Ko je otrok utihnil, je tudi sijaj ugasnil, in oči so spet medlo, brez zanimanja gledale v nebo. Zdravnik, ki mu je sestra omenila ta dogodek, je z veseljem poslušal, in žarek upanja, da bo Nedi morda le še kdaj dobro, mu je vstal v srcu.

Drugi dan, ko se je na sosednjem vrtu spet oglašil otrok, tokrat njegov smeh, se je Neda spet z začudenjem zganila in kakor zamaknjena poslušala ta otroški glas, ter je še dolgo potem, ko je otrok že utihnil, zrla v ono smer.

Zdaj se je zdravnikovo upanje še povečalo. Vedel je, da le veliko presenečenje Nedi spet lahko vrne spomin. Prvič, ko je zopet prišel dr. Rajič, mu je razložil svoj načrt in določil poizkus na drugo nedeljo. Nedi so se bile medtem zacelile že prav vse rane, in tudi sicer je bila videti zdrava. Lica so se ji spet zaokrožila in rahla rdečica jih je poživila. Le oči so brezizrazno in topo zrle v svet.

Bil je lep poletni dan, ko so Nedo spet odpeljali na vrt in jo položili na njen običajni stol, kjer jo je že ves nestrpen pričakoval njen mož. Tomažka pa, ki se je tudi pripeljal z njim, so odpeljale sestre in ga vzele v svoje varstvo. Tedaj se je začul iz veže otroški jok in ko je Neda dvignila glavo, je smuknil Tomažek skozi vrata in še ves solzan planil v mamino naročje ter jo objel s svojima drobnima ročicama:

«Mama, one gospe z velikimi klobuki me niso hotele pustiti k tebi. Toda Ti si vendar moja, moja mamica ali ne!»

In nov potok solza se mu je ulil po ličkah.

V Nedi se je nekaj prebudilo. Iz oči so ji pričele teči solze, in medtem ko je stiskala Tomažka k sebi, je tiho šepetala:

«Nič ne jokaj, Tomažek, saj ne grem nikoli več od tebe. Veš, nocoj sem imela tako strašne sanje; sanjalo se mi je, da sem te hotela zapustiti in za vedno oditi od tebe v tuj kraj k tujemu človeku. Sedela sem v vlak, ki me je peljal vedno dalje od tebe in zrla v iskre, ki so letele mimo okna in so vse imele podobo tvojega smehljajočega obrazka. Potem sem pa v daljavi zagledala poašt, ki je prihajala zmeraj bliže in bliže in me prebadala s svojimi žarečimi očmi, odprla svoja usta in sam živ ogenj bruhal vame. Vse je bilo tako strašno in čudno, hvala Bogu, da sem se zbudila in se rešila teh morečih sanj!»

Potem je pogledala okrog sebe:

«Toda, kje pa sem, Boris, stopi bliže in povej, kaj se je zgodilo z menoj!»

Ravno takrat je šla čez vrt sestra v svoji svetli obleki. Neda se je z grozo zazrla vanjo, potem pa je svoje oči uprla v moža:

«Boris, kaj je bilo vse to res, in niso bile samo sanje? Kaj sem vaju res hotela zapustiti in me je samo vlak, ki se je zaletel v nas, rešil te grešne poti. Boris, ali mi moreš odpustiti? Saj sem te vedno ljubila, le tako sama sem bila zmeraj, ko si vse dni presedel v službi in me

puščal samo, oni drugi je znal pa tako lepo govoriti! Moj Bog, saj sem bila s to strahotno nočjo že dovolj kaznovana za svoj greh!»

Boris je molčal. Tedaj pa se je Tomažek, ki je med pogovorom smuknil na vrt, spet vrnil in že od daleč klical:

«Mama, pojdi brž, gremo domov, jaz sem tako zelo lačen! Veš, vse te dni, ko te ni bilo doma, mi nihče ni skuhal tako dobre kavnice kakor ti.»

Tedaj se je Boris zganil, dvignil Nedo s stola in oba, mož in sin, sta jo trdno prijela vsak za eno roko in jo odpeljala domov.

M. H. Valentinova:

Moja hčerka Dušica

orda ravnam nekoliko nepredvidno, da tako odkrito in brez pridržkov govorim o njej. Kajti kar vam hočem povedati, prav gotovo ni izgovorjeno zgolj zato, da bi mi vsi zavidali mojo hčerko.

Spočetka je teklo vse precej gladko. Dušica je bila najbolj pridna dojenka na tem svetu, in njen razvoj je potekal natanko tako, kakor so me tega naučili v materinskem tečaju nekoliko mesecev pred porodom, takrat, ko sem bila prevzeta od neizrečeno radostnega pričakovanja. To se pravi, vse tisto, česar sem se tam naučila, sem lahko po porodu delala v praksi. Otročiček je spal, kopali smo ga, potem je spet zaspal, dobil je piti in je potem spet spal vso noč tako rekoč brez oddiha. Bila sem brezmejno srečna, saj je vendar moj otročiček ležal v košarici in veselo brbljal.

Imela sem časa dovolj, da sem lahko pisala prisrčen dnevnik.

Seveda sem vnesla zgledne tabele in krivulje, kako narašča telesna teža, kako raste moj otročiček po dolgem in kako se razvija duševno. Zelo sem vnetja za vse, kar je napisanega. Star je pogovor: «Kar imaš črno na belem, tisto lahko brez skrbi neseš domov.» Zdaj sem bila neizmerno srečna zato, ker se je vsa teorija dala takorekoč igrave prenašati v prakso. Moje spoštovanje do zdravnikov in vzgojiteljev se je očitovalo v vsem tistem, kar sem zapisovala v dnevnik.

Ali nenadno je prišlo nekaj navzkriž. Sam ljubi Bog vedi, kako se je to zgodilo, ampak na mah vsa reč ni bila več v redu.

Hčerkica je namreč nenadno postala samostojno misleče bitje. In to bitje se niti najmanj ni trudilo, da bi započelo tisto dobo kljubovanja in nasprotovanja šele, ko dopolni tretje leto. Ne, trmoglava je postala že kar z dvema letoma in je prevrgla vse moje teorije in — to me je najbolj bolelo — tudi vso mojo veličastno vzgojo, na katero sem bila dotlej tako ponosna. Moja ljubka hčerkica je zdajci postala trmoglav kozliček in jezljiv petelinček. Vse tisto, do česar si je umišljala pravico, si je hotela priboriti s kričanjem in cepetanjem. Kot znanstveno izobrazena mati sem se takoj začela razgledovati po svojih prednikih. Kateri prapraded, katera prapateta utegneta biti kriva, da je moja hčerka Dušica ležala na tleh in cepetala z obema nogama?

Ni bilo treba iskati v tolikšno daljavo. Skesano sem hotela knjižiti krivdo na svoj lastni račun, ko nas je obiskal

možev ujec. Ogledal si je naše bojišče in je potem tiho rekel:

«Je pač čisto taka kakor Ludvik.» S tem je menil mojega moža. Ta ugotovitev mi je bila v vidno uteho. In ko sem potem svojo zamolčano trmoglavost prištela k javno priznani trmoglavosti svojega moža, sem sprevidele, da je izbruh srditosti moje hčerkice še kolikor toliko umerjen in znosen. In tako sem se spet pomirila. Med dnevom se je to izkazalo za jako koristno in potrebno, kajti takole se je vse vrstilo:

- Dušica, ne vlačí ključev iz vseh omar!
- Toda jaz hočem.
- Dušica, nikar ne brodi vedno po vodi!
- Ampak jaz hočem.
- Dušica, ne vleci vedno za uteži pri uri!
- Če pa hočem.

Tedaj se je utrgala nit moje potrpežljivosti, in sem postala odločna, da, neizprosna:

— Poslušaj, Dušica, če ti mamica kaj zabrani, moraš ubogati. Ne smeš in ne smeš vedno reči: če hočem pa hočem!

Mehko srce moje hčerke je menda od strahu za trenutek zastalo. Potem so se razile grenke solze po licu, objokani obrazek je pogledal kvišku vame. In medtem ko se nožica ni dala zadržati, da bi ne zacepetala, so tresoča se usta kriknila:

— Jaz pa hočem svojo mamico rada imeti!

Temu seveda ni bilo mogoče ugovarjati.

Sem čitala v knjigah, da je tole dobro sredstvo: če ti otrok zmeraj eno gode, ga je treba speljati s pogovorom na drugo pot. In tako sem tudi Dušico sprevaljala vedno iz tira v tir. Če je na vsak način hotela z ostrimi škarjami razrezati moje vezene prtičke, sem rekla:

— Poglej no, Dušica, tiste ljubke ptičice pod nebom.

In če je na vsak način hotela izpiti kanarčkov vodo, sem začela prepevati: «Ljubi maj, krasni maj!» Pri tem sem se veselo vrtela v krogu. Vselej je sledil polom. Hčerkica je ogledovala ljube ptičice pod nebom, s škarjami v rokah, ki jih je — čisto nepojmljivo — spet popadla nekje za mojim hrbtom. In ko sem končala svoj veseli ples zavoljo ljubega maja, je bila tista posodica za vodo v ptičnici že prazna. Vsekakor se je otrok pri tem marsičesa naučil. Polagoma se je Dušica nenavadno izvežbala v tem, da je mene spravljala v drugi tir. In moram že priznati, da je imel otrok več uspeha kakor jaz.

— Kar pojdi lepo kuhat, mamica! je rekla Dušica in je odpirala oči tako na široko in tako nedolžno, da sem

Janko Branc. Fotoklub Ljubljana

Gramoz

bila ganjena in da se je vse prezgodaj v meni zbudilo upanje na skorajšnje poboljšanje moje hčerke. Resnično je nekaj časa bilo vse idilično, bil je krasen mir. Nenadno pa je bilo idiličnega miru konec. Nastalo je prečudno sumljivo šumenje. Planem v kopalnico. Že se je razlivala voda daleč naokoli. Kad je bila prepolna in po njej so plaval čolnički: njeni, moji in moževi čevlji. To se vé: zdaj nisem mogla več ubogati svoje hčerke, da bi kar naprej lepo kuhala.

Nikakor ne gre podcenjevati sprejemljivost mehke otroške čustvenosti.

Z dobroto res da dosežeš več kakor s strogostjo. Tudi ta stavek je zapisan v mojih vzgojnih knjigah, ali jaz bi bila to tudi brez knjig natanko vedela. Takole sem razlagala, in sicer z glasom, ki je moral seči do srca:

— Dušica, če res ne boš pridna, bo mamica napravila žalostne, kar žalostne oči.

Gledala sem tako otožno, da bi se bil moral kamen omeščati. Dušica me je zrla dolgo in pozorno, potem je nagnila glavico po strani in rekla prav odločno:

— Žalostne oči so zelo lepe, mamica.

Poražena listam po svoji vzgojni knjigi.

Eno je prijetno. Z Dušico lahko pametno govorim. Če ji stvarno ugovarjam, si da dopovedati in resno poslušati. To me veseli, to me resnično zelo veseli. Tu se lahko izživljam. Tu lahko tako čudovito izvajam svoje priljubljene teorije, na katere sem še vedno zelo navezana. Vse to me včasih vso prevzame. Učinek na Dušico vendarle ni kar tako brezploden. Ali čeprav me tako vdano poslušala, vendarle ne izpolnjuje vedno vseh mojih pričakovanj. Nekoč sem ji govorila tako tožno prepričevalno in kes vzbujajoče. Čisto mil in odpuščajoč je bil njen obrazek, ko se je naslonila name in mi šepetala v uho:

— Vidiš, mamica, saj bi bilo lepo, ko bi ne bila ti tako trmasta.

Sodim, da je to moja usoda: vsa moja zlata vzgojna pravila se navsezadnje obračajo zoper mene. Dušica je gotovo prav tako prevzeta od enako svete vneme, da bi mene napravila za koristno članico človeške družbe, kakor si jaz prizadevam, da bi iz nje napravila nekaj takega. Na primer, opominja me na cesti prav glasno, naj spodobno pozdravljam, če se kak znanec pokaže na obzorju. Molče mi vzame nalivno pero iz roke, ker ne more videti, da bi se jaz popackala. In vztraja pri tem, da vsak dan pospravim tri jedilne žlice ovsenih kosmičev z nastrganim jabolkom, češ da je to za otroke tako zelo zdravo. Uro za uro me opozarja in prosi, naj je ne jezim in naj je ne delam nervozne. In ta njena prošnja pada pri meni na rodovitna tla. Tako se torej jaz in hčerkica vzajemno vzgajave, in to več ali manj uspešno, v glavnem pa po starem pravilu: kdor dalje vzdrži, tisti zmaga.

Nekoč se pa vendarle nisva mogli znajti na isti črti, nikakor se nisva mogli sporazumeti, s popolnim porazom se je končala najina sveta vnema, da bi druga drugo prepričali. Ob takih veličastnih trenutkih se pokaže, da sem jaz močnejša in da mi je pravilo železne doslednosti, ki sili vame iz vseh tečajev in knjig, prešlo v meso in kri. Izčrpana od tolikšne zmage se sklonim čez svojega otroka, ki je bil takisto močno prevzet, in vprašam z ono čisto milobo, ki je onkraj dobrega in slabega, in ki jo lahko rodi le mir po viharju:

— Povej, Dušica, kaj naj počnem s teboj?

Dve okrogli rokici se mi burno vržeta okrog vratu. In glas, ki ga dušijo solze, mi komaj slišno šepetaje:

— Rada me imej, mamica!

Takrat sem skrivaj odrinila vse vzgojne knjige. Takrat sem vzela vroče, cvetoče življenje prav čvrsto v svoje roke. In sem se prvič veselila iz vsega srca, da teorija in praksa ne gresta vstric.

Nekatere naročnice nam ne zaupajo

Že enajsto leto pošiljamo redno mesec za mesecem po vsej Jugoslaviji »Ženo in dom«. Vsaki želji svojih naročnic takoj ugodimo. Vsaka dobi že v naslednji številki tisto, kar je želela.

Naročnicam, ki se obračajo na nas za nasvete, odgovorimo še tisti dan. Na vseh koncih in krajih izvršujemo razne intervencije. V listu prinašamo sto in sto praktičnih stvari za sedanje čase, katere naše naročnice pridno uporabljajo. Skratka: storimo vse, kar je v naših močeh.

Čeprav je veliko naših tiskarjev vpoklicanih na vojaške vežbe, čeprav imamo težkoče z nabavo slik, klišejev, papirja in materiala, vendar vse storimo, da »Žena in dom« redno vsak mesec izide. Poglejte druge ilustrirane časopise, kako so obseg skrčili. »Žena in dom« pa ima še vedno isti obseg, pa celo bogatejšo in zanimivejšo vsebino. Navzlic ogromni podražitvi papirja in tiskarskih stroškov je cena ista, kakor je bila pred enajstimi leti.

Vse, kar prosimo naše naročnice, je to, da nam nakažejo naročnino naprej. Pa vendar je še nekaj naročnic, ki nam ne zaupajo celoletne naročnine. Vse te, ki še niso nakazale naročnine za vse leto, prosimo, da pogledajo, koliko so še v zaostanku, in naj ostanek še danes nakažejo.

Naročnina za »Ženo in dom« je letno 68 dinarjev in za pet gospodinjskih knjig je 37 dinarjev. Naročnice, ki še niso nakazale za »Priatelja«, prosimo, da obenem nakažejo še znesek 62 din, skupaj torej 167 din.

Vsem tistim naročnicam pa, ki so že nakazale vso naročnino v znesku 167 dinarjev, iskrena zahvala za njihovo uvidevnost.

Prva knjiga »Veselo praznujmo, prijetno godujmo« je že izšla. Druge knjige so pa v delu in jih bodo naročnice dobile v istem roku kakor prejšnja leta.

Telovadne vaje za one, ki dosti sede

Če je naš poklic tak, da moramo dosti sedeti, postanejo sčasoma naše kretnje okorne in robate. Naše telo se je navadilo lenobe. To pa seveda ni koristno ne za naše zdravje ne za našo lepoto, ki s takšno okornostjo utрпи občutno škodo.

Kolebanje rok v zvezi z vzmetnim gibanjem kolen in počepom. Te vaje moramo skladno in pravilno izvajati, da nam bodo res koristile.

Če se hočemo temu izogniti, moramo redno telovaditi. Vsaj deset minut si vsak dan pritrtejmo za telovadbo, in to najbolje zjutraj, ko so naše mišice spočite.

Da bodo naši gibi postali spet prožni, mehki in ljubki, delajmo naslednje vaje:

Prva vaje je kolebanje z rokami v zvezi z vzmetnim gibanjem kolen. Stojimo ravno, tako da se stopali obeh nog dotikata. Nato dvignemo roki predse v višino rame ter z njimi kolebamo nazaj in naprej, istočasno pa se vadimo v vzmetnem gibanju kolen z lahnim počepom. (Vzmetno gibanje je to, da noge v kolenu enakomerno krčimo in širimo, kakor vzmet.)

Pri drugi vaji kolebamo z rokami najprej navzven in nato navznotraj. Pri tem se včasih pogledamo v zrcalo, da se prepričamo, ali je drža našega telesa pravilna. Pri počepu in vzmetnem gibanju kolen gibljemo z vsem spodnjim životom.

Pri tretji vaji kolebamo z obema rokama istosmerno, na desno in levo. Pri kolebanju na desno prenesemo vso telesno težo na desno nogo, pri kolebanju v levo smer pa nosi našo telesno težo leva noga. Nato ritem kolebanja nekoliko pospešimo, da postanejo kretnje bolj strnjene. Zdaj kolebamo z rokami istosmerno enkrat desno, enkrat levo, nato pa v desno v polkrogu, v levo v polkrogu, spet v desno v polkrogu, ter končno istosmerno obe roki v desno, nato v levo itd. Pri tem postopoma pospešujemo tempo gibanja. Da nam bo šlo to lažje, si lahko zapojemo pol glasno kakšno poskočno melodijo.

Pri četrti vaji izvajamo vzmetno gibanje kolen na drug način. Z levo nogo stopimo za korak nazaj, nato z desno. Potem z levo korak naprej, nato z desno. Pri tem se nam noge vzmetno zibljejo. Nato ponovimo kolebanje rok kakor pri prvi vaji: roke

Pri kolebanju rok v levo in desno mora sodelovati ves život, katerega teža pade na tisto nogo, v katero smer z rokami kolebamo.

Hrbet počasi usločujemo, da ležemo na tla. Prav tako polagoma se potem dvignemo in spet sedemo.

dvignemo v višino rame in kolebamo z njimi naprej in nazaj. Istočasno pa vadimo vzmetno hojo naprej in nazaj. Če se nam to takoj ne posreči, moramo ponovno poskušati in se vaditi, dokler ne pridemo v pravem pomenu besede v — zalet.

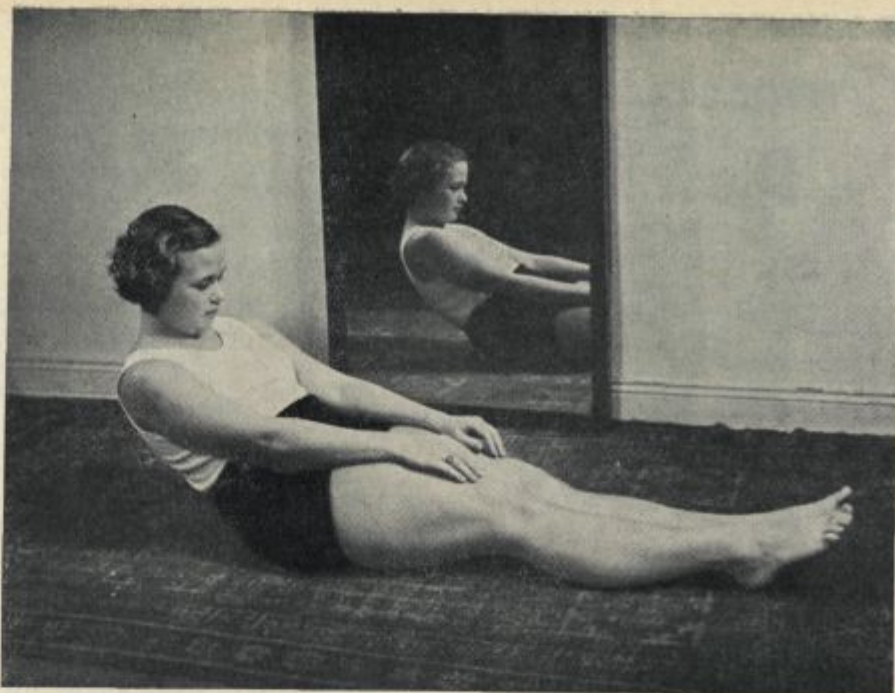
Zdaj lahko k stranskemu kolebanju rok (istosmerno v desno, levo, v polkrogu v desno, levo) naredimo nekaj korakov z vzmetnim gibanjem. Najprej zibajoči korak na desno, potem na levo. Pri istosmernem kroženju rok naredimo izmenjati korak istosmerno z rokami. Nato spet nazaj, levo, desno, desno, levo itd.

Vaja, ki nam pove, ali znamo še ravno sedeti. Naša hrbtenica se na spodnjem koncu lagodno dotika stene. Roke skušamo skleniti nad glavo — pri tem se komolci dotikajo stene.

S to vajo preizkusimo prožnost svoje hrbtenice. S celim spodnjim životom in z rokami, ki jih polagoma popolnoma iztegnemo, smo uprte ob tla, pri tem usločimo hrbtenico, kolikor moremo.

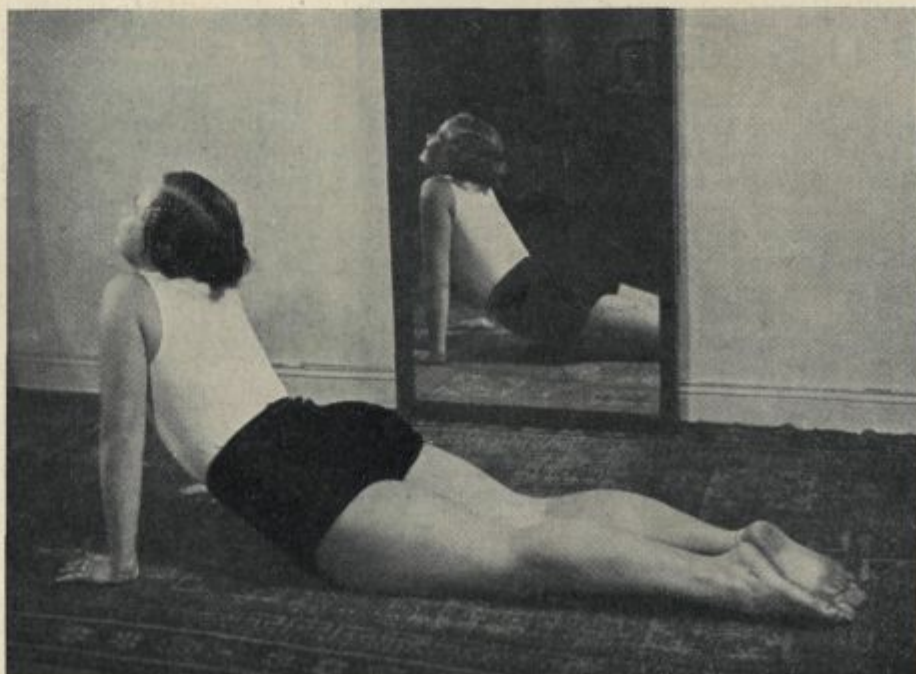

Dodamo še vajo za okrepitev in prožnost hrbta. Pri tej vaji sedemo na tla in stegnemo noge. Roke položimo na stegna. Nato, ne da bi premaknile noge, počasi usločimo hrbet in ležemo. To moramo napraviti previdno, počasi. Potem prav počasi dvignemo glavo, nato pa postopoma še ostali gornji život in sedemo, kakor smo sedele prej. Če je za to naš hrbet še preokoren, si olajšamo to vajo s tem, da leže izprožimo roke (odročimo), nato pa jih sunkoma dvignemo, da v tem sunkovitem zaletu potegnejo še ostali život za seboj in nam pomagajo sesti.

Pri naslednji vaji ležemo na trebuh ter se z rokami opremo na tla, tako da se nam hrbet ukrivi. Roke morajo biti

popolnoma iztegnjene in ves spodnji život (noge tesno skupaj) zleknjen na tleh. Hrbet usločimo počasi. Če nam ta vaja ni povzročila težav, jo ponovimo tako, da se opremo ob tla samo z eno roko.

Končno sedemo na stolec s hrbtom tesno ob steni, tako da se s križem tiščimo stene. Na ta način doženemo, ali znamo ravno sedeti. V komolcu upognjene roke dvignemo ob zidu, kolikor moremo. Pri tej vaji se morata komolca in križ dotikati stene. Ne smemo pa pri tem pretiravati (spodnji del hrbta premočno tiščati k steni, zadrževati dih, vleči navznoter trebušne mišice. Vse to je pretirano in nepravilno!)

Neumevno gostoljubje

Dobrotno nebo je blagoslovilo bankirja Groma z denarjem in blagom in, da bi se v svoji pozemeljski sreči ne prevzel, tudi s sedmimi hčerami. Hčerke so bile lepe, oče bogat in mati kratkovidna, tri reči, ki so bile sposobne, da so delale obiske v hiši nadvse prijetne. Zato je prihajalo k njim zmerom dovolj mladih ljudi. Med njimi sem bil tudi jaz.

Nekaj posebnega pa je bilo pri tej rodbini to, da niso imeli nikoli nobenega gosta pri mizi. Pa nikar ne mislite, da pravim to zategadelj, ker me niso nikoli povabili na kosilo ali večerjo.

Gospod in gospa Grom, sedmero hčera, četvero sinov in stara teta, ki je bila hkrati vzgojiteljica, so večno sami sedeli pri mizi. Jaz sem bil v hiši vedno dobrodošel, zakaj gospa mama me je imela za popolnoma nič nevarnega, hčerke so se smejale mojim dovtipom, in gospodu papanu sem bil tudi všeč, ker sem ga zabaval z dovtipi.

Jaz sem prihajal zmeraj eno uro pred kosilom ali pred večerjo; nikoli, prav nikoli mi ni nihče rekel: »Ostanite pri nas na kosilo.« Čim bliže je bila ura velikega kramljanja, tem bolj zaskrbljeni so postajali obrazi; gospod in gospa sta drsala z nogami po tleh, hčerke so hodile v krogu po sobi. Zrak je postajal zmeraj bolj soparen, dokler nisem vstal, da bi odšel. In če sem rekel: »Boste obedovali, kajne? Zdaj grem!« se je zasvetil gospodu Gromu obraz, kakor sonce, ko pogleda spet izza oblakov. Gospa Gromova se je prijazno smehljala in sedem hčera je zažarelo od blaženosti.

Dve leti zapovrstjo sem obiskoval hčerke gospoda Groma. Nisem se ne odebelil ne shujšal. Nikoli me niso povabili. Ko bi ne bil kdaj čutil vonja po jedi, bi bil mislil, da se v tej hiši sploh ne je.

Nekega dne pa sem prišel kakor navadno opoldne. Drugekrat sem vedno ostal tako dolgo, dokler se niso začela javljati znamenja, da bo kmalu kosilo. Ta znamenja so bila: splošno gibanje, gledanje na uro, šepetanje na uho itd. Danes pa vsega tega ni bilo. Nikoli ni bila vsa rodbina tako prijazna z menoj, kakor danes. Sedem hčera je plavalo okrog mene, kakor sedem karpov okrog koščka kruha, ki ga vržeš v vodo. Mati je mežikala kakor martinček, če mu stopiš na

repček, in gospod Grom je bil kakor uganka, ki čaka da jo razrešiš.

Bilo mi je nerodno; slutil sem, da se godi nekaj nenavadnega. Hitro sem segel po klobuku, potem pa sem rekel, kakor drugekrat:

«Hočete že obedovati, kajne? Že odhajam.»

Toda za Boga! Zgodilo se je nekaj nezasišanega! Nekaj nemogočega! Gospod Grom mi je zaklical: »Ali nočete pojesti malo juhe z nami?«

Beseda mi ni hotela iz ust. Ali sem prav slišal? »Jesti?« »Obedovati?« »Z nami jesti?«

Moralo se je nekaj čudovitega zgoditi!

Strmel sem in nisem mogel spraviti glasu iz sebe. Gospa Gromova me je lovila, kakor trnek ribo: »Ah seveda, danes ste naš gost!«

Pomencal sem si oči, da bi bolje videl. Nisem vedel, ali sanjam ali bedim. Sedmero hčera me je obkobililo: »Ah seveda, danes boste z nami obedovali!«

Vzele so mi klobuk, palico, rokavice, in stal sem, kakor da nimam lastne volje. Gotovo mora biti važen vzrok, nedoumna skrivnost. Sklenil sem, da bom to doumel, pa naj bo, kar hoče.

Jedlo se je, dobro jedlo, marljivo in vztrajno, neutrudljivo. Rodbina je jedla, kakor vsi ljudje. Sedmero hčera je jedlo vsako jed po trikrat: najprej z očmi, potem z nosom in slednjič šele z usti.

Obed je bil končan, vse je bilo v redu. Vse je bilo veselo in dobre volje, vzroka tega povabila nisem mogel izslediti.

Ves ganjen, sem se poslovil od cele rodbine. Bila je prijazna in ljubezniva do zadnjega trenutka.

Šel sem in premišljeval, kaj bi neki mogel biti vzrok tega izrednega povabila.

V predsobi mi je sobarica pomagala v povrtnik. To je bilo strašno ljubko bitje. Ker sem ji pri odhodu vselej stisnil roko ali pa tudi kaj v roko, mi je bila prav naklonjena. Danes se mi je poredno nasmehnila. Zapazil sem to in ji tudi nekaj poštenega stisnil v roko.

To se mi je bogato poplačalo.

«Ali veste, gospod doktor,» mi je rekla, »zakaj ste bili danes povabljeni na obed?«

»Ah, dušica, povej mi vendar!« sem odgovoril.

«No,» je rekla, »stara teta je bolna in ni mogla priti k mizi. Naša gospoda je strašno praznoverna. Brez tete bi jih bilo trinajst pri mizi, in po njihovem mnenju bi moral kdo izmed njih umreti. Vi ste torej morali biti štirinajsti.»

Ona: »Prosim.«

In tako sta nadaljevala to »pustolovščino«. In naposled je gospod Menier hotel »nepoznano gospodično« poljubiti. Ona je ostala zvesta svoji vlogi in mu zagrozila, da bo poklicala na pomoč. Golo naključje je hotelo, da je šel mimo kupeja ravno sprevoznik in je vse videl.

Gospod Menier nadaljuje igro in naposled poljubi gospodično, le-ta pa kliče na pomoč.

Čez nekaj časa se vlak ustavi, in sprevoznik stopi v kupe ter prosi Meniera, da bi šel ven, češ da ga kliče neki gospod.

Prometni uradnik da znamenje za odhod. Kolesa zacvilijo, in vlak zdrvi z veliko brzino. Gospa hiti na hodnik, da bi vprašala sprevoznika po svojem možu. Sprevoznik pa se ji veselo nasmehne in pravi:

«Nič več se vam ni treba bati, gospa! Tistega nepridiprava sem izročil na postaji orožniku. Ne bo mu več prišlo na misel, da bi nadlegoval poštene dame.»

Na prihodnji postaji je prejela Jozeta brzojavko svojega moža:

«Pridem s prihodnjim vlakom. Vidiš pustolovščino, ki si si jo želela!»

Ko sta zvečer sedela v svoji sobi v nekem hotelu in se z zadovoljstvom pogovarjala o svoji pustolovščini, je rekel on: »Danes — ker so naju ločili — se bova za to v vsem odškodovala dvojno!«

Catulle Mendés:

PUSTOLOVŠČINA

Mlada gospodična Jozeta je bila zares lepo dekle. Rada je imela šport. Ker je bila vesele narave, je imela okoli sebe vedno dovolj mladih gospodov, ki so jo oboževali. Bila je rdečih lic, ustnice so ji gorele kakor ogenj, oči so bile kakor dva žareča ogla.

Na drsališču se je seznanila s slovitim slikarjem Menierom. Iz tega se je razvila zaroka in naposled — kar je čisto naravno — poroka.

Kmalu po poročnem dnevu, ki so ga gospodu Menieru zavidali vsi prijatelji in, kakor so trdile stare sosedice, celo angeli, sta sklenila, da pojmeta gledat večno poletje, večno cvetočo rožico — Nizzo. In ker ni bilo ovire, sta mlada poročenca odpotovala na jug.

V kupeju brzega vlaka sta bila sama. Mlada gospa tudi s poroko ni izgubila svoje vesele narave, pa je prosila moža, da bi uprizorila kako pustolovščino. Rečeno — storjeno.

On: »Torej jaz začnem: Kajne, gospodična, kako lepa je ta pokrajina? Vi se menda vozite tod prvič?«

Ona: »Kaj naj na to odgovorim?«

On: »Za zdaj še nič. No, sicer pa prosim, da si odgovore sama izmišljaš. Jaz nadaljujem: Gospodična, sonce sijé na vas. Ali naj zastrem okno?«

Za VITKE IN MANJ VITKE

K 8698. Sportna obleka s poševnimi žepi. Rokavi so lahko dolgi ali pa kratki. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2.10 m, če je 1:0 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 din.

K 8772

K 8768

K 8698

K 8674

K 8660

K 8674. Karizasta obleka s površno linzo, ki ima kratke ali pa dolge ročave. Krilo ima spredaj votlo gubo. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.90 m, če je 92 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8772. Kostum za manj vitke gospe. Zapestki in zavijki so iz čipkastih naborov. Blaga potrebujemo (za velikost IV) 3.65 m, če je 92 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih IV, V in VI po 22 dinarjev.

K 8660. Poletna obleka iz pikčastega blaga. Našite plase so iste barve kakor pišice. Bluza ima kratke rokave in se zapenja zadaj na gumbce, krilo ima pa zadaj gubico, ki so spodaj odprte. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2.65 m, če je 92 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8768. Obleka s svetlim naprsnikom. Kraj je zlasti primeren za bolj močne gospe. Blaga potrebujemo (za velikost V) 3.10 m, če je 92 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih IVa, V in VI po 22 dinarjev.

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. KROJ PREJMETE IZ INOZEMSTVA V ŠESTIH DNEH.

K 8764

K 8761

V 3522

Za delo
in za
vsak dan

K 8764. Črtasta obleka za dom in za počitnice. Urezana je iz cela in ima obramek. Edini okras so vodoravne plase in pas. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2.75 m, če je 80 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi za 22 dinarjev.

K 8761. Kmečka obleka iz dveh vrst blaga in z belo bluzo, ki je ob vratni izrezi in na rokavih nabrana s trakom. Blaga potrebujemo (za velikost III): za krilo 2 m, za bluzo 1.50 m, če je po 80 cm široko, za životec pa 95 cm, če je 70 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

V 3522. Pikčasta obleka za kopališče. Naredimo jo lahko s kratkimi ali pa z dolgimi rokavi. Pas je iz temnega usnja. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.85 m, oziroma 2.25 metra, če je 80 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 22 din.

K 8113. Ta obleka je pre-narejena z ponošenega plašča. Kar je na njej temnejše barve, lahko urežemo iz 25 cm novega blaga, če je 130 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih 17, I in II po 22 din.

B 2539

B 2539. Čedna bluza z zobčastim ovratnikom, naprsnikom in z zobčastimi rokavi. Blaga potrebujemo (za velikost I) 1.40 m, če je 92 cm široko. Mali kroj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

B 2535. Bluza z obramkom in z navpičnimi robčki. Ima lahko tudi dolge rokave. Blaga potrebujemo (za velikost II) 1.30 m, oziroma 1.70 m, če je 92 cm široko. Mali kroj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 14 din.

B 2535

K 8113

Čedne poletne obleke

K 8754

K 8760

K 8754. Poletna obleka z ročno vezeninom. Blaga potrebujemo (za velikost 17) 2,80 m, če je 80 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih 17, I in II, s predlogo za vezanje vred, po 22 dinarjev.

K 8760. Kmečka obleka iz vzorčastega blaga in z belim predpasnikom. Vsi robovi obleke so obšiti s temno krplnico. Blaga potrebujemo (za velikost III) 3,60 m, če je 80 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

K 8734. Čedna poletna obleka iz rožaste umetne svile. Vratna obroba in pokončni žepi so obrobljeni z rožami. Krilo je sestavljeno iz dveh pol. Prednik bluze je v višini obramka in nad pasom nekoliko zarezan in nabran. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2,60 m, če je 92 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8719. Apartno krojena obleka. Bluza je pod poramkom nabrana, krilo, ki je sestavljeno iz štirih pol, ima pa na vsaki strani po en močnjasti žep. Obleka se zapenja zadaj na začrto. Pas je drugačne barve in je spredaj okrašen s petljo. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2,75 m, če je 92 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih 17, I in II, po 22 dinarjev.

K 8719.

K 8741

K 8741. Poletna obleka iz rožaste umetne svile. Na rokavih in na žepih je okrašena s petljami. Krilo je sestavljeno iz dveh pol in je spredaj nad pasom koničasto podaljšano. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2,55 m, če je 92 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih 17, I in II, po 22 dinarjev.

K 8734

PREPROSTO

pa vendar elegantno

B 2537. Ta blüza z obramkom se oblači nad krilo. Spredej je okrašena z votlini živi. Blaga potrebujemo (za velikost III) 1,60 m, če je 80 cm široko. Mali kroj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

B 2540. Sportna blüza z izpodrožkom iz drugačnega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost IV) 2,70 m, če je 92 cm široko. Mali kroj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

K 8750. Modra obleka z belim ovratnikom, ki je obrobljen z ozkim naborem. Blaga potrebujemo za velikost IV) 2,70 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

K 8729

K 8765

K 8751

B 2537

B 2540

K 8750

K 8729. Poletna obleka iz krila in blüze. Krilo je iz temnega pikčastega blaga, blüza je pa svetla in se konča v naguban pas. Blaga potrebujemo (za velikost III) 1,70 m pikčastega in 1,40 m enobarvnega, če je po 89 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8763. Karirasta obleka s perutastimi rokavi. Naredimo jo iz pralnega blaga in je praktična za dom in za vrt. Šestv krila in blüze pokriva pas iz usnja. Blaga potrebujemo (za velikost I) 3 m, če je 80 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8751. Sportna poletna obleka iz karirastega pralnega blaga. Blüza z obramkom je v pasu pršita na krilo. Pas je iz usnja. Ovratnik je iz telega pralnega blaga in je na obleko samo pripet. Blaga potrebujemo (za velikost II) 3 m, če je 80 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

Za sprehode

in nedelje

M 2914. Črn popoldanski plašč. Edini ohras sta ozki prednji poli iz belega materiala. Blaga potrebujemo (za velikost II) 1,90 m črnega, če je 150 cm široko, in 55 cm belega, če je 90 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih 17, I in II po 22 dinarjev.

S 1789. Poletni kostum iz vzorčaste umetne svile. Kroj je primeren tudi za manj vitke postavice. Krilo je sestavljeno iz dveh pol. Jopica ima kroj smokinga. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2,90 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

S 1794. Poletni kostum je iz dveh vzorcev svile. Krilo je iz enobarvne svile in ima spredaj in ob straneh po dve gubi, jopica je pa karirasta in se tesno opriema života. Blaga potrebujemo (za velikost III) 1,60 m za krilo, 2,10 m pa za jopico, če je po 92 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8721. Rožasta poletna obleka, okrašena z rožetki. Kroj je sestavljen iz osmih pol. Blaga potrebujemo (za velikost II) 3,30 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih 17, I in II po 22 dinarjev.

K 8742. Mladostna poletna obleka z okroglim obrambkom. Ozki ovrtnik se spredaj zavezuje v petljo. Kratki rokavi so naščepjeni. Obleka, ki je urezana iz cela, je v pasu stisnjena s trakom. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2,70 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih 17, I in II po 22 dinarjev.

K 8715. Obleka iz vzorčaste umetne svile. Enobarvni naprsni vložek in rokavice so iz istega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2,25 m vzorčastega in 45 cm enobarvnega, če je 92 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 22 din.

KROJI »ULTRA« SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI »ŽENI IN DOMU«, LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. KROJ PREJMETE IZ INOZEMSTVA V ŠESTIH DNEH.

Za dečke in deklice

K-M 5614

K-K 1708

K-K 1708. Deška poletna oblekica in klobuček brez oglavja. Blaga potrebujemo (za velikost 1) 1,20 m, če je 80 cm široko. Mali krog »Ultra« se dobi v velikostih 1, 3 in 5 po 14 dinarjev.

K-M 5614. Hlačna oblekica in čepica za majhna deklice. Za oboje potrebujemo (za velikost 1) 1,05 m blaga, če je 80 cm široko. Krog »Ultra« se dobi v velikostih 1, 3 in 5 po 7 dinarjev.

K-K 1359

K-M 5593

K-M 5570

B-F 2819

K-M 5570. Črtasta oblekica za šolo. Različna lega črt je edini okras te obleke. Blaga potrebujemo (za velikost 8) 2,20 m, če je 70 cm široko. Mali krog »Ultra« se dobi v velikostih 4, 6 in 8 po 14 dinarjev.

K-M 5598

K-M 5573

K-K 1359. Priljubljeni oblika plašča za manjše dečke. Beli gumbi. Blaga potrebujemo (za velikost 6) 1,35 m, če je 120 cm široko. Mali krog »Ultra« se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

K-M 5593. Karirast plašč za večje deklice. Blaga potrebujemo (za velikost 12) 1,40 m, če je 120 cm široko. Mali krog »Ultra« se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-M 5573. Preprosta dekliška obleka iz rožastega pralnega blaga. Vratno izrezje obkroža zvončasta volana, kakršna je vsita tudi med sešiv v pasu. Blaga potrebujemo (za velikost 13) 1,80 m, če je 92 cm široko. Mali krog »Ultra« se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

B-F 2819. Dekliška obleka iz rožaste umetne svile. Bluza je okrašena z ozkimi nabori. Blaga potrebujemo (za velikost 15) 3,20 m, če je 80 cm široko. Veliki krog »Ultra« se dobi v velikostih 15 in 17 po 22 dinarjev.

K-M 5598. Dekliška obleka z naravnimi in bluzo. Blaga potrebujemo (za velikost 10) 1,20 m za krilo, 75 cm pa za bluzo, če je po 80 cm široko. Mali krog »Ultra« se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

KROJI »ULTRA« SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI »ŽENI IN DOMU«, LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. KROJ PREJMETE IZ INOZEMSTVA V ŠESTIH DNEH.

K-M 5628. Kmečka obleka iz belo-rdečega karirastega pralnega blaga. Bluza in predpasnik sta bela. Obleka je pošita z rdečo krpinico, bluza pa z rdečim trakom. Blaga potrebujemo (za velikost 12) 1.60 m karirastega in 50 cm belega, če je po 80 cm široko. Mali krog «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-M 5583. Dekliška oblekica s snopičastimi nabori in vezalnimi cvetji. Blaga potrebujemo (za velikost 6) 1.60 m, če je 92 cm široko. Mali krog «Ultra» se dobi v velikostih 4, 8 in 10 s predlogo za vezanje vred po 14 dinarjev.

K-M 5585

K-K 1665

K-M 5600

K-K 1665. Deška oblekica s karirasto obrobo. Hlačke so prišite na živote. Blaga potrebujemo (za velikost 4) 1.40 m, če je 80 cm široko. Mali krog «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

K-M 5600. Hlačna oblekica za male deklice. Blaga potrebujemo (za velikost 3) 65 cm karirastega in 20 cm enobarvnega, če je po 80 cm široko. Krog «Ultra» se dobi v velikostih 1, 3 in 5 po 7 dinarjev.

K-M 5594. Dekliška oblekica iz pikčastega blaga. Okrašena je z ozkimi enobarvnimi pasami, iz istega blaga sta tudi ovratnik in petlja. Blaga potrebujemo (za velikost 5) 1.20 m, če je 80 cm široko. Mali krog «Ultra» se dobi v velikostih 1, 3 in 5 po 14 dinarjev.

K-M 5612. Dekliška obleka iz črtastega blaga. Pri krilu, ki je krog in krog nabrano, gredo črte navpično, pri bluzi pa pošev. Vsi robovi so obšiti s temno obrobo, iz temnega blaga je tudi pas. Blaga potrebujemo (za velikost 9) 1.65 m, če je 80 cm široko. Mali krog «Ultra» se dobi v velikostih 7, 9 in 11 po 14 dinarjev.

K-K 1705. Dežni plašč iz nepremočljivega blaga za večje dečke. Pri vratu je lahko zaprt, pa tudi odprt. Blaga potrebujemo (za velikost 11) 1.30 m, če je 140 cm široko. Mali krog «Ultra» se dobi v velikostih 7, 9 in 11 po 14 dinarjev.

K-M 5618. Športni dekliški plašček s obramkom. Poševni žepi se pripenjajo na gumb. Pas je iz usnja. Blaga potrebujemo (za velikost 9) 1.25 m, če je 140 cm široko. Mali krog «Ultra» se dobi v velikostih 7, 9 in 11 po 14 dinarjev.

B-F 2830. Svetla poletna obleka s temnim opasjem. Krilo z dvojnimi gubami in rokavi so pošiti z ozkim trakcem. Blaga potrebujemo (za velikost 14) 2.50 m, če je 92 cm široko. Veliki krog «Ultra» se dobi v velikostih 14 in 16 po 22 dinarjev.

K-M 5621. Dekliška oblekica, okrašena z vezanjem. Blaga potrebujemo (za velikost 2) 80 cm, če je 80 cm široko. Mali krog «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 s predlogo za okrasek vred po 14 dinarjev.

K-K 1705

K-M 5618

B-F 2830

K-M 5621

Za vroče dneve

W 2081. Srajca in hlače s šipkasto obrobo. Blaga potrebujemo (za velikost II) 1,65 m, če je 12 cm široko, za obrobo pa 40 cm šipkastega, če je 10 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

K 8781.

K 8645

K 8755

W 2081

K 8645. Bela obleka z modrimi piasami. Krilo je sestavljeno iz štirih pol, nanj je pristo modro opasje. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2,55 m belega in 45 cm modrega, če je po 80 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih II, I in II po 22 dinarjev.

K 8781. Poletna kozaška obleka. Krilo iz enobarvnega blaga ima pet pol, črtasta jopica je pa zadaj sisknjena s pascem. Blaga potrebujemo (za velikost I) 1,55 m enobarvnega in 1,75 m črtastega, če je po 80 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 din.

K 8755. Bela obleka z barvnim vezanjem. Vsi robovi obleke so okrašeni z ozkimi volanami. Pas je iz žamet. Blaga potrebujemo (za velikost II) 3 m, če je 92 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev, predloga za vezanje z opisom pa pod II 7053 za 7 dinarjev.

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8 ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. KROJ PREJMETE IZ INOZEMSTVA V ŠESTIH DNEH.

KAKO IZ POSNETEGA MLEKA NAREDIMO SIR

Prikuha iz korenja z mlečno omako. Ker mlečnih jedi ni treba zabeliti, smo z mlečno omako prihranile mast.

Okusne jedi - iz posnetega mleka

Zelo napačno mislijo nekatere, da je kot hranivo posneto mleko dosti manj vredno od polnomastnega mleka. Razen odvzete toľšče vsebuje posneto mleko še vse dragocene sestavine, izmed katerih so posebno beljakovine zelo važne za našo prehrano. V gospodinjstvu uporabljamo posneto mleko kakor polnomastno. Uporabljamo ga predvsem za različne mlečne juhe in sladke jedi, ki so zlasti za otroke, pa tudi za odrasle, priljubljeno dopolnilo obedov in večerij. Takšne jedi nam najbolj teknejo, če si privoščimo zraven še svežega ali kuhanega sadja. Priprava mlečnih jedi je zelo preprosta. Paziti moramo le na to, da se mleko ne prisodi, kar bi dalo jedi neprijeten vonj in okus. Zato moramo mlečne jedi med kuhanjem neprestano mešati.

Posneto mleko lahko koristno uporabimo še na nešteto drugih načinov. Dodajamo ga k zelenjadnim in mesnim jedem, dostikrat nam nadomesti zabelo pri jedeh, pripravljenih brez masti. Zelo priljubljen poobedek so na različne načine pripravljene mlečne kreme s sadjem. Pred takšnim izdatnim poobedom pa ne smemo želodeca preveč obremeniti z drugimi težkimi in preveč tečnimi jedmi. Z mlečno kremo lahko postrežemo kakor s samo-

stojno jedjo. Zraven damo kompot. Ali pa oblijemo kuhano sadje s kremo in serviramo. Med sadje lahko pomešamo tudi ostanke sladkega peciva.

Mehki sir

Pozimi se mleko samo od sebe ne skisa tako hitro, kakor poleti, ko se mlečno kislino tvoreče glivice, ki se nahajajo v mleku, hitreje razmnožujejo. Zato moramo pozimi kisanje

Zrelo kislo mleko precedimo skozi prtič, ki ga s ključicami za 'perilo pritrdimo na skledo. Če mleko prej nekoliko segrejemo, se sir hitreje loči od sirotke.

umetno pospešiti s tem, da dodamo mleku nekaj limonovega soka, kisa ali sirila. Sirilo dobivamo iz telečjega želodca in ga uspešno uporabljamo pri umetnem kisanju mleka, zlasti če hočemo na hitro pripraviti sir. Na en liter mleka damo pol grama sirila. Če pa kisamo mleko z limonovim sokom ali s kisom, porabimo za liter mleka sok od polovice limone ali približno enako količino kisa. Kljub takšnemu umetnemu dodatku kisline pa moramo potem mleko še pustiti, da stoji dan ali dva v toplem zračnem prostoru, da se dovolj zgosti. Če hočemo dobiti zelo suh sir, ki se bo hitro odločil od sirotke, moramo skisano mleko segreti na 40° in nato sir pretlačiti skozi sito. Sir porabimo za štruklje, cmoke, rezance, narastke, pečenjake itd.

Sirčki

V 1 kg sira vmešamo 20 gr soli in žlico kumine ter ga gnetemo tako dolgo, da postane lepljiv in gladek. Nato

Sladka jed iz posnetega mleka nam tekne prav tako, kakor iz polnomastnega. Jemo jo lahko mrzlo ali toplo, opoldne ali zvečer.

Iz osoljenega sira, ki smo mu dodale nekoliko kumine, naredimo majhne sirčke, ki jih počasi sušimo. Da zgoraj ne razpokajo, jih včasih otreemo s krpo, namočeno v slani vodi.

naredimo iz njega majhne ploščate hlebčke, ki jih damo v zračen (najbolje na preprih) prostor, da se čimprej posuše. Hlebčke moramo vsak dan obrniti, da se posuše na obeh straneh. Lahko jih sušimo tudi v pečici ali krušni peči, ki pa ne sme biti prevroča. Paziti moramo, da nam ne razpokajo,

Za malico: kruh, namazan s sirom. Zlasti sir, narejen iz posnetega mleka, se zelo lepo razmaže na kruhu.

zato jih moramo polagoma sušiti. Ko se posuše, so dobri za uporabo. Lahko jih pa pustimo še dlje zoreti. V tem primeru jih zložimo v lonec iz kamnine ali v zabojček ter jih dobro pokrijemo. Vsak drugi ali tretji dan jih pregledamo in otreemo z nekaj solne raztopine, ki prepreči, da se jih ne prime plesen. Zorenje sirčkov pospešimo, če tej solni raztopini dodamo ščepec dvojno ogljikovo kislega natrija. Sirčki dozore potem že v 10 do 14 dneh, dočim bi sicer zoreli štiri do šest tednov. Če hočemo, da bodo sirčki posebno okusni, jih pokrijemo s prtičcem, ki smo ga namočile v pivu.

Izdatna in poceni večerja — mlečna juha s sadnimi rezinami

Iz 1 litra osoljenega posnetega mleka in 20 do 30 gr krompirjeve moke (namesto krompirjeve moke lahko vzamemo 75 gr ovsenih kosmičev ali 40 gr pšeničnega zdroba ali 40 gr riža ali 40 gr rezancev, kar pač imamo pri rokah) skuhamo mlečno juho. Kuhani dodamo ščepec cimeta, limonov olupak in nekoliko vanilijevega sladkorja. Posebej skuhamo nekaj olupljenih, nakrhljanih jabolk, ki smo jim skrbno odstranile peščišče. Paziti moramo, da se jabolka ne razkuhajo! Nato zrežemo bel kruh na tanke rezine, jih pomočimo v mleko, zložimo na krožnik, da se odtečejo, in potresemo s sladkorjem. Preden damo jed na mizo, povaljamo rezine v drobtinah in hitro

ocvrtemo na masti. Ocvrte rezine obložimo s kuhanimi jabolčnimi krlji ter jih z mlečno juho postavimo na mizo.

Kruhova juha

Poljubne ostanke kruha, ki se jih v vsakem gospodinjstvu dosti nabere, stresemo v skledo in polijemo z mrzlo vodo, toliko, da so z vodo pokriti. Kruh namakamo eno uro, nato vse skupaj pretresemo v lonec in počasi kuhamo na zmernem ognju. Razkuhani kruh potem pretlačimo skozi sito, dolijemo mleka in dodamo tej krušni kaši eno do dve žlici krompirjeve moke, ki enakomerno razdeli delce kruha in prepreči, da bi se mleko skisalo, če dodamo juhi kiselkaste vložke, na primer rozine, posušeno sadje, vino itd. Končno po okusu osolimo in osladimo.

novimi zamaški, ki jih prej prekuhamo, potem pa na steklenice privežemo. Ko se kozarci popolnoma ohladi, steklenice zapečatimo in spravimo na hladan prostor, tako da leže.

Kako sušimo zelenjavo.

Korenje in peteršilj najprej dobro oznažimo, narežemo na tanke rezine in na soncu posušimo. Posušeno zelenjavo spravimo potem v snažno platneno vrečko, ki jo obesimo na suh in zračen prostor.

Kako sušimo gobe.

Zdrave gobe očistimo, operemo, narežemo na tanke ploščice in posušimo na soncu. Ko so popolnoma suhe, jih spravimo v platneno vrečko in obesimo na suh in zračen prostor.

Paradižniki v kislu.

Rdeče, trde in zdrave paradižnike operemo, zložimo v kozarce in jih zalijemo z ohlajenim vinskim kisom, v katerem smo prevreli nekaj zrn popra, nekoliko pimenta in lavorjev list. Nato pokrijemo kozarec s pergamentnim papirjem ali pa s celofanom in spravimo na hladan prostor.

Namesto vinskega kisa lahko vzamemo tudi neprekuhan močan beli kis.

MISLIMO NA ZIMO

Paradižnikova mezga.

Zrele in zdrave paradižnike, katerim pridenemo primerno količino soli, nekaj zrn popra, narezane čebule, peteršilja, materine dušice in lavorjev list, kuhamo v primerni kozici približno 20 minut, da se zmehčajo, in jih medtem večkrat dobro premešamo. Nato jih popolnoma ocedimo in pretlačimo z leseno gobo skozi sito. To mezgo še enkrat prekuhamo in takoj nato natočimo v steklenice, ki držijo po pol litra. Steklenice dobro začepimo in jih postavimo v posodo z vodo, tako da sega voda steklenicam do vratu. Pod steklenice in med nje pa damo seno, slamo ali pa krpe, da se zadevajo, ko voda vre. (Tako ravnamo vedno, kadar kuhamo kaj v steklenicah.) Voda naj vre nekako pol ure. Ko se steklenice, ki naj ostanejo v isti vodi, ohladi, jih takoj zapečatimo s pečatnim voskom in spravimo na hladan in zračen prostor.

Vložen grah.

Grah izluščimo in izberemo po velikosti tako, da dobimo tri kupčke (debela, srednje debela in drobna zrna). To je potrebno zato, ker se morajo različno debela zrna različno dolgo kuhati. V kozici zavremo precej vode, jo malo osolimo in stresemo potem vanjo grah, in sicer najprej najdebelejšega, nekako čez 2 minuti srednje debelega in čez nadaljnjo minuto (torej čez 3 minute) še najdrobnejšega ter kuhamo zdaj ves grah še 5 minut. Nato grah dobro ocedimo, ohladimo pod vodovodom in stresemo v kozarce, da sega 1 cm pod rob. Posebej prevremo svežo vodo, ki smo ji pridejali na vsak liter po 20 g kuhinjske soli, dodamo nazadnje na vsak liter še 10 g sladkorja in polijemo s to vodo, ko je popolnoma hladna, grah v kozarcih. Potem kozarce neprodušno zapremo in jih kuhamo v sopari, če so pollitrski, po 40 minut, če so litr-

ski, pa po 50 minut, nakar naj se kozarci v isti vodi ohladi.

Ako spravimo grah v navadne steklenice, jih moramo začepiti z dobrimi,

Če bodo naši kraji

ZATEMNJENI

Vojna nevarnost nam za zdaj še ne grozi, toda pripravljeni moramo biti. Zato je dobro in koristno, da se zdaj, ko je še čas, pomenimo o tem, kaj bomo storile, če bo kraj, v katerem živimo, zaradi nevarnosti napada sovražnih letal zatemnjen.

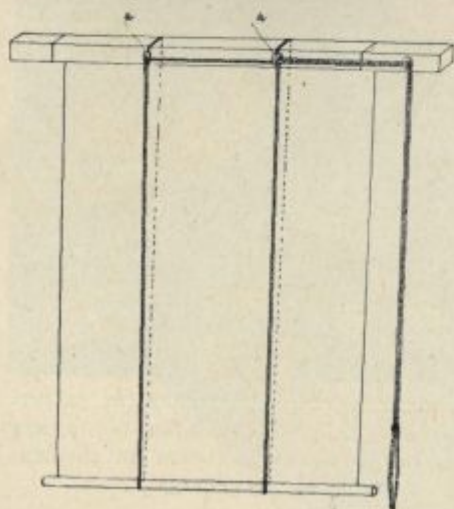
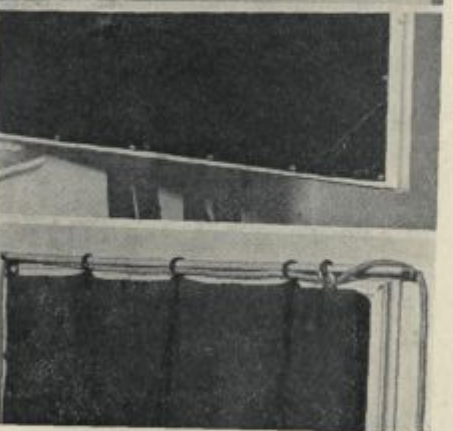
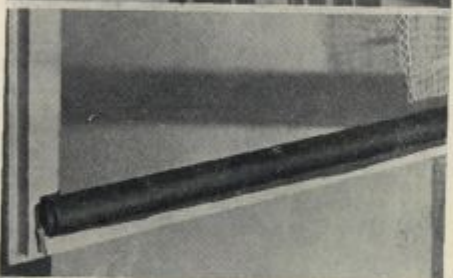
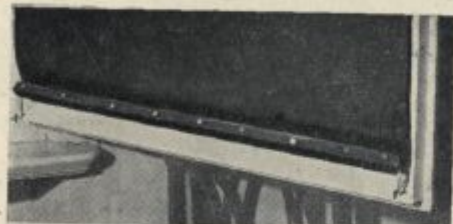
Svoje stanovanje moramo zatemniti tako, da nas ta zatemnitev ne bo ovirala pri naših vsakdanjih opravkih. V prostorih, ki jih uporabljamo le od časa do časa, zadostuje, da zatemnimo svetilko, če nimamo na oknih neprosojnih temnih zaves. Električno žarnico ali svetilko ovijemo s črnim ali temnomodrim blagom ali papirjem. Najbolje je, če prevlečemo celo svetilko, pri plinski razsvetljavi je pa sploh samo to možno. Primerno velik kos papirja ali blaga sešijemo ali zlepimo v obliki valja tako, da obsega vso svetilko in se zgoraj tesno prilega na vod luči. Paziti moramo, da se papir preveč ne razgreje. Pri nizko visečih svetilkah pustimo spodaj papir nekoliko razprt, da prepušča ozek stožec luči. Če je pa prevleka za svetilko iz blaga, jo zgoraj in spodaj široko zarobimo ter skozi ta robova potegnemo vrstico, ki jo zgoraj in spodaj zadržujemo.

V prostorih, ki jih stalno uporabljamo, pa moramo temeljito zastreti

okna. Če imamo dvojna okna, natakujemo zatemnjevalni papir na notranjo stran notranjega okna in zapiramo podnevi le zunanje oknice, zvečer pa oboje. Enojna okna pa zatemnimo na naslednji način: Na zgornjih šipah papir dobro pritrdimo, na spodnjih oknicah ga pa pritrdimo le z nekaj risalnimi žeblički, na zgornji okenski okvir. Spodnji rob papirja obtežimo s tenko leseno deščico, ki jo prilepimo na papir. Na obeh koncih te deščice napravimo majhni zanki iz gumičevega traku, s katerima zvečer pripnemo papir na dva obročkasta vijaka ali žablja, ki sta pritrjena na vsaki strani okenskega okvira spodaj. S tem se papir dobro napne in pokrije celo okno. Paziti moramo, da papir pokriva oknice prav do zunanega roba, da ne more nikjer prodreti luč. Takšen zatemnitveni zastor podnevi zvijemo in ga z zankami, ki so na deščici, pritrdimo na obročkaste vijake na okenskem okviru zgoraj.

Zelo močan papir urežemo v primerne velikosti za celo okno in ga na zgornjem robu pribijemo na letvo (ozko deščico). Desno in levo od okna pribijemo v steno 1 obročkast vijak, na katerega letvo pritrdimo. Papir spustimo zadaj za letvo tik ob oknu navzdol,

tako da je vsa okenska odprtina dobro pokrita. Nato zavrtamo v letvo zgoraj dva vijaka, na katera pritrdimo zadrgo, ki jo izpeljemo zadaj za papirjem od zgoraj navzdol. Spodnji rob papirja obtežimo s palico, ki jo vlepimo v papirni rob na notranji strani (proti sobi). Vrvici od zadrge, ki smo jo pritrдили zgoraj na vijaka, ovijemo okrog palice na spodnjem robu papirja ter ju potegnemo navzgor, ju še enkrat potegnemo skozi vijake na zgornji letvi in ju skupaj potegnemo skozi tretji vijak, ki je pritrjen na zunanji strani zgornje letve. V isti višini pribijemo en obročkast vijak, na katerega pritrdimo vrvice podnevi, ko zastor dvignemo.

Zaprta papirnat zastor na notranji strani zunanjih oknic pri dvojnem oknu. Zastor je z risalnimi žeblički pritrjen zgoraj na okenski okvir. Spodnji rob papirja je obtežen z deščico z zankama na koncu, s katerima pritrdimo zastor spodaj na okenski okvir.

Podnevi zastor zvijemo in z zankami pritrdimo na vijaka, ki sta na okenskem okviru zgoraj.

Pri dvojnih oknih je zatemnitev lažja: črn ali temnomoder papir pritrdimo z risalnimi žeblički na notranjo stran notranjih oknic. Podnevi imamo te oknice odprte.

Zatemnitveni zastor za manjše okno (kopalnica, stranišče), narejen iz ostankov temnega neprozornega blaga. Na zastor prišijemo obročke, kakršne rabimo pri zavesah. Skozi obročke potegnemo vrstico, ki jo na levi ali desni zavozlamo. Na eni strani zastor zategnemo, na drugi pa raztegemo.

Zastor iz debelejšega papirja na valjih. Papir se mora tesno prilegati k steni. Začetek zadrge je na mestih, ki so označena z a, pritrjen na dva obročkasta vijaka. Vrvici potegnemo zadaj za papirjem navzdol (črtkani črti), ju ovijemo okrog palice na spodnjem robu ter povlečemo spet navzgor skozi prvi in drugi in skozi tretji (obe skupaj) obročkasti vijak.

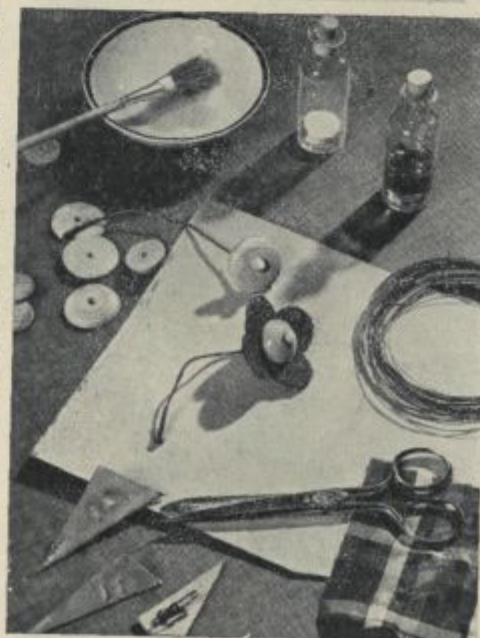
Zastor za zatemnitev iz temnega blaga. V spodnji rob všijemo leseno ali kovinasto palico, da je blago primerno napeto. Od zgoraj navzdol prišijemo na zastor dve vrsti obročkov za zadrgo.

V času vojne nevarnosti moramo biti pripravljeni tudi na to, da bomo morali naglo zapustiti svoje domove in bežati. To bo posebno težavno za matere dojenčev, ki morajo tudi na prostem imeti svoja koritca, ker bo uboga mamica morala nositi še marsikaj drugega in jih ne bo mogla ves čas pestovati. Preprosto koritce, v katerem prenesemo dojenčka, ne da bi se zbudil, lahko naredimo iz košarice za sadje, ki jo znotraj preplečemo z mehkim gostim blagom. Na oba konca pritrdimo ročaje. Blago ob vogalih prišijemo, ob robovih pa samo pritrdimo. Dobro je, da blazinico, ki jo damo v takšno koritce, napolnimo z lesno volno, ki jo lahko prekuhamo. Košarica je obložena z volnenim blagom, ki ga na vogalih prišijemo h košarici. Konce blaga pa h košarici privežemo. S prišitimi trakovi pritrdimo blago tudi na ročaj.

Za prostore, ki jih uporabljamo le od časa do časa in jih zato ne zatemnjujemo s temnimi zastori, je zelo pripravna takšna temna žarnica, ki ima lahko upogljivo žično stojalce, da jo

lahko postavimo ali obesimo, kamorkoli hočemo.

Da se na zatemnjenih cestah izognemo trčenju, nosimo majhne svetlikajoče se znake. Takšne znake lahko naredimo sami iz lepenke, lesenih gumbov, blaga, žice itd. Pobarvamo jih s svetilno barvo, ki smo ji primešali nekaj firneža.

ALI SMEMO PRI OTROCIH POPUŠČATI?

«Mama, ali smem danes v kino?»
«Ne, otrok moj.»
«Prosim, mama, pusti me, naj grem!»
«Ne, otrok, ampak v nedeljo pojdeva skupaj.»
«Prosim, prosim!»
«Bodi vendar pameten, saj ne moremo tolikokrat v kino, to stane preveč denarja!»
«Maaaaa!»

Tale mama z ne vem koliko «a» je tako nekaj ganljivega, da se omehča tudi še tako trdo srce. Mati vzdihne, seže v žep in s tem dovoli obisk kina. Prihodnjič je isto. Otrok ve, kje je treba mater prijeti in kaj se mora izkoristiti.

So starši, ki so v srečnem položaju, da lahko svojim otrokom izpolnijo vsako željo. Toda če so pametni, se bodo držali določene mere in ne bodo otrok razvajali.

Otroci se vsega hitro naveličajo. Še tako zaželeno igračo v nekaj dneh odrinejo v stran, izražajo nove želje in, ko se jim te izpolnijo, so zanje brezbržni. Otroci, ki vselej uveljavijo svojo željo pri vzgojiteljih, postane ne samo svojeglavi, ampak njega čakajo tudi huda razočaranja, ker se ne nauči, da bi se temu ali onemu odrekel, brž ko je navezan na samega sebe.

Seveda ne smemo otrokom odkloniti vsake želje. Najboljša je srednja pot.

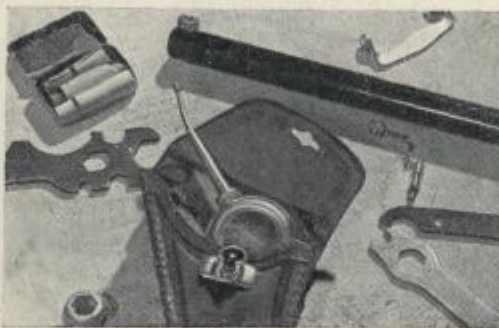
Prvo načelo vsakega vzgojitelja mora biti doslednost. Njegov «da» mora biti in ostati «da», njegov «ne» pa mora ostati «ne». Če se tega ne drži, potem tudi ne more zahtevati, da ga bo otrok imel za resnega. Omahljivost in popustljivost otežkočata življenje ne samo staršem, ampak tudi otroku. Če otroku po dolgem obotavljanju vendarle izpolnimo njegovo željo, potem je

upravičen, misliti, da bo uslišana tudi nova želja, ki si jo bo izmislil, pa če je še tako nesmiselna. Če pa se potem ta želja odkloni, tečejo bridke solze zaradi domnevno storjene krivice. Ako pa otrok ve, da «ne» pomeni res «ne», se bo kmalu s tem sprijaznil in ne bo v svojih željah več tako muhast.

Znano je, da rečejo matere «ne» veliko težje, kakor očetje. Zato se otroci s svojimi velikimi in majhnimi željami po večini obračajo najprej na mater. In materina ljubezen je tako velika in tako mehka, da rada na oboje oči zameži. To navsezadnje še ni tako hudo, ampak mati mora tudi znati oči spet pravočasno odpreti, zakaj sicer izgubi pogled za pot svojih ljubljencev v bodočnost. In bodočnost, življenje daleč od matere, je navadno trda in ne pozna prizanašanja.

VOŽNJA S KOLESOM JE TAKO PRIJETNA, ČE ...

... če bi imele nekoga, ki bi ga potem za nami čistil namesto nas. Čiščenje kolesa je res tako neprijetna in zamudna zadeva, da jo kar odlagamo, če je le mogoče. Potem pa v «zadnji minuti» površno s krpo obrišemo prah. Kolo mora biti s tem kar zadovoljno, saj ne more govoriti, da bi se pritožilo in nas ozmerjalo, ker ga zanemarjamo. Toda zanemarjeno kolo se potem maščuje na drug, hujši način. Marsikatera je to že sama izkusila, in prepričani smo, da te izkušnje nima v posebno lepem spominu. S kolesom se peljemo na izlet. Sijajno smo razpoložene. Sonce sije, toda ne

Pametna kolesarka bo imela v sedelni torbi na kolesu vedno vse važno orodje, ki ga potrebuje za popravilo kolesa: ključ za vijake, posodico z oljem, košček gumija, lepilo, košček steklitnega papirja, ventilov vijakec, nekaj ventilov gume. Tudi zračne sesalke ne sme pozabiti doma.

pripeka. Cesta je gladka, brez kamenja, klancev in ovinkov. Prelep dan je pred nami. Človek bi zavriskal. Tedaj pa ... uuuuh, kaj pa je to?! Naše kolo se začne «puntati» kar na lepem. Seveda, veriga se je pretrgala, zarjavela je bila, ker je že bog ve kako dolgo nismo dalec namazali. Tako, zdaj pa imamo. Ves naš prelepi izlet je zaradi te nesrečne verige šel «rakom žvižgat» in povrh vsega moramo še priznati, da smo same krive, in to je najtežje.

Toda kolo zna biti tudi hvaležno. Najboljši prijatelj bo oni, ki bo lepo skrbela zanj. Kakor na perotih jo bo nosil v svet, kamor koli bo hotela. Če bo potovanje še tako dolgo in naporno, nikoli ne bo cvileče zagodnjalo, ker bodo njegovi ležaji skrbno namažani. Njegova gospodarica bo lahko ponosna nanj, kajti ob skrbni negi bo njegovo jekleno telo še dolgo takšno kakor takrat, ko ga je pred mnogimi

leti prvič zagledala v izlozbi trgovine in se na življenje in smrt zagledala vanj.

Če smo namenjeni na izlet. Potni torbi iz nepremočljivega platna obesimo na prtljažnik zadaj za sedlom. Povrh damo zložen pokrivač iz nepremočljivega platna, ki smo ga ovili krog kosa lepenke, da na prtljažniku bolje leži. Torbi in pokrivač z usnjenimi jermeni dobro pričvrstimo k prtljažniku.

Praktična čistilna priprava, ki jo pridimo na zračno sesalko ter z njo brizgamo čistilno tekočino na zamazane dele kolesa.

Preprosto in ceneno stojalo za kolo, na katero postavimo kolo doma, da gumijevi obroči niso stalno obteženi. Tako prosto stojče kolo tudi zidu ne poškoduje.

Nekatere dele kolesa moremo res temeljito očistiti le, če postavimo kolo narobe, t. j. s sedlom in balanco navzdol. Če moramo opraviti to delo v sobi, pogrnemo tla s starim časopisnim papirjem, da jih ne zamažemo. Trak iz ženitije, ovit in tja ter s tem pri vožnji drsi sem in tja, da bi nesnaga prodrla do krogličnih ležajev.

V takšni lični košarici ima kolesar svojo malico. Košarica je znotraj prevlečena z dvojno plastjo povoščenega platna. Na dnu in pokrovu je nekaj okroglo urezanih prosto ležečih kosov platna, ki jih pri malici uporabljamo namesto krožnika. Vanje tudi zavijemo ostanke malice in pribor.

Lastnik kolesa mora prao tako kakor lastnik avtomobila skrbno čistiti svoje vozilo: preden roma blesteti konjič o svoj čilec, mora blesteti od snage. Najbečjo nemago odstranimo s kolesa s posebno gobbo ali pa s ščetko in vodo. V irgovini dobimo posebne ščetke za čiščenje koles.

Umto kolo kos za kosom zbršimo s suho krpo, nato ga z mehko volneno krpo izloščimo, da se svetli. Če je kolo samo prašno, ga ne čistimo z vodo, ampak ga obrišemo samo s suho krpo. Vodo uporabljamo samo s takrat, če je to res neizogibno potrebno.

ZA NAJE MALE

K. Makuszyński:

Gospodje vrabci

(Iz poljščine poslovenil dr. Joža Glonar.)

Na Szczeplanskem trgu v Krakowu, kjer je nekadaj prodajala lonce žena slavnega čarovnika, gospoda Twardowskega, prodajajo zdaj vesele krakowske branjevke grah, bob, fižol, kašo in podobne imenitne reči, po katerih se cede sline vsakemu vrabcu. Zato je tudi Szczeplanski trg znan vrabcem po vsej Poljski in vsi sanjajo o njem. Sam sem v Lwowu osebno poznal vrabca, ki so mu pravili krakowska kaša. Ta podjetni vrabec je šel na daljno pot iz Lwowa do Krakowa, toda ko je spotoma kradel višnje, ga je snedel maček, ki je bil zelo nevljuden s tako ljubeznivim gostom. Slava tega znamenitega potovalca pa ne bo nikoli zatemnela. Vsako leto se na dan njegove smrti lwowski vrabci zberejo na glavno skupščino na Hetmanskih okopih in zaženejo od same žalosti proti večeru tak vrišč, da se kar konji plašijo. In v njihovih žalostinkah se venomer čuje »Szczeplanski trg«. In ker vrabci med vsemi črkami najbolj ljubijo »r«, se v teh pesmih kar naprej ponavljajo besede, v katerih tiči, kakor žebelj v steni, ta zadirčna črka, in kar naprej se slišijo besede, kakor »grah, grah, grah« ali »zdrob, zdrob, zdrob«, ki vrabce naravnost opajajo. In če tudi v besedi »krast, krast, krast« tiči ta črka, pravijo vrabci, da sami na tem niso krivi in da jim ni zaradi tega ta beseda tako priljubljena. Odkar je namreč prvi vrabec prišel na svet, se je, kakor se pripoveduje, med njimi našel samo en poštenjak, ki je hotel mernik pšenice kupiti in je zanjo ponudil dvoje peres iz lastnega repa. Sicer pa trdijo vrabci, da je tako pripovedovanje samo basen, ker pravi vrabec trgovanje vsake sorte prezira, ker je prepričan, da je to, kar je tvoje, tudi moje, in kar je moje, lahko tudi sam snem.

Prav o takih rečeh sta žalostno razmišljala dva vrabca, ki sta na Szczeplanskem trgu čepela na zidcu. Bila sta dve izraziti osebnosti, največja vreščaka med starimi vrabci, silna prisklednika in tožbarja, ki nista imela, če je šlo za pretep ali ravs, enakega v vsej krakowski vojvodini. To sta Jožko Drobčina in Janko Pšenica.

— Hladno je danes! — se je stresel Drobčina.

— Pravo novico si povedal! — se je bridko nasmehnil Janko. — Očitno bereš časnike! Saj gremo vendar že v november. In ali je v novembru bilo kdaj toplo?

— Toplo bi pa moralo biti! Samo da je na svetu vse tako urejeno, da gre proti vrabcem. Ljudem je lahko: če jih zebe, oblečejo kožuh.

— Pa si ga tudi ti kupi, če si tak modrijan!

— Danes še ne, jutri pa! Čuj, Janko, ne draži me preveč, saj sem že tako slabe volje. Neumnosti čekaš kakor sraka. Jaz hočem samo reči, da vsi dajejo krivdo nam, nobeden pa ne pomisli, kako bi bilo na svetu, ko bi ne bilo nas.

— Kaj bi se potem zgodilo?

— Ne vem.

— Toliko pameten sem tudi jaz. Ali bi se mogoče svet podrł?

— Svet mogoče ne, ampak podreti bi morali največje stavbe, ker bi ne bile več potrebne. Saj vendar stolp stolnice stoji samo zato, ker imamo mi tam kvartir.

— Nekoliko si že pametnejši. Samo lice imaš tako, da se zdiš neumen kakor kakšen nanarček.

— Jaz sem vedno tako moder, kadar sem lačen. Brž ko se najem, se mi pa že noče več modrovati.

— Moj stric Matej Stebelce pa je zmeraj moder!

— Prava reč! On je lahko moder, saj stanuje na podstrešju univerze. On je akademik! Jaz pa sem danes tudi moder!

— Ali si tudi lačen?

— Strah! Strah! Strah!

— Pa si naroči obed!

— Janko! Kar zdi se mi, da ti bom še danes izkljuval oko ali pa ti izpulil rep!

— Molči in rajši poglej!

— Kaj pa je?

— Stanko, ki stanuje v tej hiši, je prišel skozi vrata, ker gre v šolo.

— Oni iz prvega razreda? Naj gre svojo pot, kaj to meni mar?

— Poglej vendar, kaj ima v roki!

— Oh, kar omedlel bi! Primi me, da se ne prevrnem. Zemljo!

— Da, zemljo s presnim maslom! Ali bi mu ne mogla izciganiti kakšno drobtino?

— Če bi mu rekel, bi ti mogoče dal. Toda jaz imam malo upanja. Takle fant iz prvega razreda ima vedno tudi prvo-razredni apetit. V velikem odmoru bi pojedel ne samo zemljo, ampak še kredo, gobo in tablo povrh. Še ne sanja se ti, kakšno globoko brezno je takle prvošolčev želodec. Poskusilo bi pa se vendar lahko. Hitro, zgani se, neroda! Jaz bom skakljal pred njim in uganjal komedije. Mogoče se bo v mene zazijal, ali pa me preganjal in pri tem zgubil zemljo. Tedaj pograbi, kolikor se bo dalo, in pobegni! Če pa boš sam vse požrl, te pa naj sam Bog kaznuje!

Jožko Drobčina je odfrčal kakor krogla, Janko pa se je previdno popeljal na krilih.

— He, vrabček, kako se imaš? — je veselo zaklical prvošollec.

— Kakorrrrrrrrof, Doberrrr dan!

Pa je prvošollec res začel preganjati vrabca. Jožko Drobčina je počenjal vse mogoče komedije, dokler ni svojega namena dosegel, kajti Stanko iz prve šole je telebnil, kakor je bil dolg in širok, in vse je odletelo od njega. V tej zmešnjavi mu je Janko zlezel kar med roke. Ko pa se je začel pobirati, sta oba vrabca odletela.

— Janko, imaš zemljo? — je zavreščal Jožko.

— Figo, pa ne zemlje! Toliko, da mi ni peroti potrli!

— Neroda! Saj je vendar vse zgubil!

— Vse? O, kajpak! Knjige je zgubil, zvezke je zgubil, čepico je zgubil, zemljo je pa močno držal!

— Katastrrofa! — je zastokal Drobčina.

— Ali ti nisem rekel? Levu iztrgaš lahko iz gobca jag-nje, zmažu na Wawelu tele, takšnemu prvošolcu pa južine ne! To so prebrisanci! Še tebe bi snedel...

Ne govori tako, Janko, ker me spreletava kurja polt, če pomislim, kako bi bilo, ako bi plemeniti, stari vrabec postal podoben v čemer koli stari, neumni kokoši, ki samo kokodaka in kokodajska, pa nikdar ne ve, zakaj! Hudo je na svetu! Kar vidim, da bom danes ostal modrijan!

— Lahko onemu, ki nosi modrost v želodcu. Toda šalo na stran, saj že mene samega kar obup grabi. Nobenega konja ni nikjer videti, da bi se ubogi vrabec nekako poživil ob tej plemeniti živali. Povsod je vse sam avtomobil in avtomobil, taka železna mrcina pa menda nikoli nič ne jé in ne pije, ali kaj? Ne jé, ne pije, hodi in tuli pa vendarle.

— Saj sem ti pravil, da delajo ljudje vse nalašč zoper nas... Janko!

— Kakšna modrost se je zopet izlegla v tvojem trebuhu?

— Nekaj zelo modrega! Poglej, Franca razpostavlja svoje koške.

— Franca je zelo dobra ženska, Bog ji daj zdravje! Takšne kaše, kakor jo ima ona, nisem niti v Warszawu mogel kupiti.

— Ti si kdaj kupoval kašo? Perot si zlomi, če je to res!

— No, no, to se kar tako govori. Saj tudi v Warszawu nisem bil, tam pa vrabci menda jedo same ananase.

— Ali tam konje krmijo z ananasi? Nikar no ne vabi starega vrabca na pleve! Kaj naj storiva?

— Najprej načrt. Ali je Valentova že tu?

— Je. Sedi pri svojih vrečah s kašo. Nekoliko je kratkovidna, zato se nama bo mogoče posrečilo. Ti, Jožko, boš pogumno zletel k Valentovi in se ji motal pred nosom.

— Pred nosom? Potem se bojim, da me bo konec, če bo samo kihnila. Saj je ta baba velika kakor zvonik stolnice.

— Pred nosom ne pomeni, da ji sedi na nos, ampak da ji boš vedno pred očmi in uganjal komedije.

— Komedije uganjati že znam, ampak čemu?

— Zabit si kakor kalin! Ko boš ti pri Valentovi uganjal komedije, bom jaz pri Franci kradel, kar se bo dalo.

— Pa te Franca ne bo opazila?

— Ne, Franca bo vesela, ker si bo mislila, da imaš ti kakšne namene pri Valentovi. Obe pa se ne marata. Ali si nisem dobro izmislil?

— Dobro, pa tudi ne! Za tebe je že dobro, za mene pa ne; ti se boš namreč najedel, jaz bom pa pred Valentino moral igrati pajaca.

— Prišežem ti, da te ne bom ogoljufal.

— Pri čem prišežeš?

— Pri moji teti!

— Premalo! Sicer pa je ne poznam!

— Pri merniku pšenice!

— To je že nekaj več, pa prav tako premalo. Pšenica se je pocenila...

— Barantaš kakor Valentova pri kaši. Pri čem ti naj prišežem?

— Reci: «Naj me maček sne!»

— Jožko, prekličti to besedo! Pa dobro: Naj me maček sne!

— Trikrat moraš ponoviti, šele tedaj bo držalo.

Jožko jo je trikrat ponovil in se vsakokrat davil ob tej strašni prisegi, ki jo je še vsak vrabec, kar se pomni, zvesto držal.

— Zdaj pa na delo!

— Na delo!

Jožko Drobčina je frknil in se postavil tako, da ga je Valentova opazila.

— Kaj pa ti iščeš tukaj? — je zaklicala babina.

Vrabec se je delal, kakor da ne čuje, in je ponovno ogledoval oblake. Delal se je, kakor da je do grla sit in da je blizu kaše sedel samo zato, ker mu je družčina gospe Valentove ljuba. Po strani pa je poželjivo škilil na vreče in v svojem drobnem želodčku začutil omedlevico. Falot se je delal, kakor da se po obilnem obedu samo zaradi zdravja sprehaja, pri tem pa je skakljal vedno bliže in bliže. Zlata zrna so ga mikala kakor skopuha cekini.

— Oh, kako sem se danes radoval! — je glasno zašče-betal, da bi Valentino pomiril.

Ni še teh besed prav končal, pa ji je že tako rekoč izpod prstov izmaknil tri debela zrna. Franca se je kar zvižala od smeha, tako jo je veselilo gledati, kako vrabec krade.

— Gospa Valentova! — je zaklicala. — Pomerite si no naočnike, sicer bodo vrabci pozobali ne samo vašo kašo, ampak tudi vas!

— Kakšno grdo obrekovanje! — je zaklical užaljeni vrabec. In je požiral, kakor hitro je le mogel.

— Žre pa, kakor bi se mu na vlak mudilo — se je smejala Franca.

Valentova, ki je čutila, da se godi nekaj proti njej, je zamahnila z dežnikom, ampak na napačno stran, tako da je oplazila gospoda, ki je, nič hudega sluteč, šel ravno mimo.

Vrabec Janko pa je tačas hitel, kar se je dalo. Tlačil je v kljun, kar mu je pod kljun prišlo, in nosil na balkon sosednje hiše.

Ko je Franca nazadnje opazila, kaj se godi, je zavreščala na ves glas in začela s strašnimi priimki obkladati dva tako zaslužna vrabca, kakor sta bila Jožko Drobčina in gospod Janko Pšenica. Ta pa sta se, sedeč na balkonu pri južini, kar zvižala od smeha.

— Tatova! — je kričala Franca. — Razbojnika!

— Meni se zdi, da govori ta ljubezniva ženska o nama — se je zasmel Janko.

— Mene premalo pozna — je rekel Jožek — očitno veljajo njene besede tebi.

— Čemu pa potem govori v dvojini?

— Ker si prevelik falot, da bi bila za tebe ednina dovolj.

— Preobjedel si se, pa te je vsa modrost zapustila.

— Janko! — je zaklical užaljeni Jožko Drobčina. — Da sem se preobjedel? In to praviš ti, ki si sam vrabec? Ali si kdaj videl poštenega vrabca, ki je bil sit? Fant moj, jaz lahko jem noč in dan...

— Potem pa se čudim, da si vrabec. S takim tekom bi bil lahko postal prvošolec na gimnaziji!

Jožek Drobčina pa je postal silno dobre volje in je začel plesati po balkonu. Janko, ki se je prepričal, da je življenje lepo in zelo poceni, je začel popevati:

*Bog poživi Franco našo
z njeno dobro, sladko kašo —*

Jožko pa je nadaljeval:

*Drugim naj jo le prodaja,
kup je boljši kakor kraja —*

— Kaj, ali znaš tudi ti delati pesmi? — se je začudil Janko.

Drobčina pa se je nasmehnil in resno zadeklamiral:

*Ne orjem, ne sejem, živim brez skrbi,
za mene sam večni Bog oče skrbi —*

— Falot si pa res, — je priznavaše zašče-betal Janko — ampak nekoliko preveč smešen. Vrana te naj kljune! Mi vrabci smo, naj reče kdo kar koli, vendarle genialni!

— Brez dvoma — je pritegnil Drobčina — posebno, kadar gre za kašo. Janko! Poglej! Kar zblaznel bom od veselja! Poglej! Poglej! November je, pa se je sonce pokazalo!

— Hotelo naju je videti! — je pošepetal srečni Janko in se soncu nasmehnil.

— Le pogrejšta se, čeprav sta falota! — mu je sonce odgovorilo.

Rešitev ugank št. 5

Rešitev zlogovnice.

Lepa Vida.

Rešitev križanke.

Vodoravno: 1. petek, 4. redar, 5. Zoran.

Navpično: 1. Pariz, 2. Tudor, 3. koran.

Rešitev posetnice.

Bolničarka.

Uganke št. 6

Posetnica.

Dr. Zina Šavac

Kotor

Kaj je ta gospa po poklicu?

Računska naloga.

V katerem primeru dajo številke 2, 3, 4, 6, 9 vsoto 10?

Magični kvadrat.

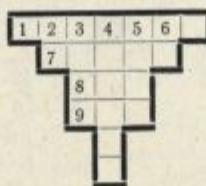
Črke: a, a, a, a, a, a; b; a; e; j; k; k; m; m; n; n; o; o; r; r, r, r, r; z; postavi v kvadrat tako, da dobiš te-le besede: 1. mesto na Gorenjskem, 2. me-

sto v hrvatskem Primorju; 3. obiskovalec božjih poti; 4. mesec, 5. moško krstno ime.

Če pravilno vstaviš črke, čitaš od 1. do 11. ime Lambergerjevega gradu na Gorenjskem.

Križanka.

Vodoravno: 1. Krotiteljski pripomoček, 7. obrtnik, 8. poslanec, 9. papiga.

Navpično: 2. Del kolesa, 3. padavina, 4. človek, ki izžema dolžnike, 5. nevestina oprema, 6. ploskovna mera.

Najša anketa

„Kaj je največkrat povod nesoglasja in celo odtujitve med starši in med doraščajočimi otroki?“

Velecenjena gospa urednica!

Vašo novo anketo sem z velikim veseljem pozdravila. Mislim, da boste z njo marsikateremu otroku koristili, in želim samo, da bi starši pazljivo brali odgovore, ki jih bodo poslali otroci. Stara sem 24 let. Očeta nimam več, z materjo pa živim v skupnem gospodinjstvu. Kot otrok sem bila zelo navezana na svoje starše; čim starejša sem postajala, bolj sem se jim odtujevala. Vzrok je njihova prevelika strogost. Pred nekaj leti se mi je oče smrtno ponesrečil, in nekaj tednov je kazalo, da bo mati zdaj bolj prizanesljivo ravnala z menoj. Toda kmalu je nastopilo spet prejšnje stanje.

Mati je videla v meni zmerom samo otroka, otroka, ki mora molčati, ki ne sme nikoli uveljaviti lastne volje, ki mora slepo ubogati na prvo besedo. V šoli, pozneje v uradu, povsod so občevali ljudje z menoj kakor z odraslim človekom, samo doma sem bila brezpravna ničla. Ta pretirana strogost mi je odtujila dom in mater. Vsakemu tujem človeku bi laže zaupala svoje drobne doživljaje in svoja spoznanja, kakor pa materi. In čeprav vem, da me ima mati nadvse rada, četudi vidim, da danes trpi zaradi najine odtujitve, se vendar ne morem več spremeniti. Pri dresuri psov je pretirana strogost škodljiva — kakšen uspeh si torej starši obetajo od nje pri vzgoji otrok v ljudi? Prepričana sem, da je v vseh primerih pretirana strogost kriva, da se otroci odtujijo staršem.

Z željo, da bi se moderne matere ogibale tej napaki, Vas lepo pozdravljam.
M. Z., stara 24 let.

Spoštovana gospa urednica!

Mnogo sem že razmišljala o tem. Oba moja otroka sta se mi začela odtujevati, kakor hitro sta prišla v višje razrede srednje šole. Počasi sem spo-

znala, da je večja izobraženost otrok kriva, da se otroci odtujijo. Dokler sta bila moja otroka še majhna, sta z zaupanjem prihajala k meni po nasvet, po sodbo, po tolažbo. Ko sta odrasla in sta imela za seboj že več šol, kakor sem jih kdaj imela jaz, sta se zmerom bolj oklepala drug drugega in poleg tega svojih tovarišev-sošolcev. Če sem jima hotela svetovati to ali ono, sta me prizanesljivo poučila, da tega ne razumem, da ju v teh rečeh ne morem slediti itd. Te besede so me pogostokrat globoko ranile. Skrivaj sem se učila znanih latinskih pregovorov, da sem ju lepega dne iznenadila z latinsko prislovico. Hotela sem jima pokazati, da bi ju lahko sledila. Oba sta se iz vsega srca zasmejala, in v tem smehu je bilo mnogo nepremagljive samozvesti. Na vse načine sem se trudila, da bi si iznova pridobila zaupanje in spoštovanje, pa mi ni nikoli uspelo. Ko je prišel nedavno tega starejši sin domov na dopust, je rekel: »Veš, mama, najbolj pogrešam tvoje emoke. Teh pa ne znajo nikjer tako dobro napraviti!« Ne morem vam povedati, spoštovana gospa urednica, kako so me

te besede zbolele. Torej cmoki so bili vse, kar je otrok pogrešal. Drugega mu nisem bila, kakor dobra kuharica. V mojem srcu pa se je bilo med ločitvijo nabralo toliko reči, o katerih bi se bila rada pomenila z njim, kadar koli sem kaj lepega videla, mi je bilo žal, da tudi on tega ne vidi, v vseh rečeh, ki sem jih delala, sem našla kaj, kar me je spomnilo nanj. Ko sem mu drugi dan očitala njegov vzklík, me je začudeno pogledal in dejal: »Moj Bog, mama, saj se vendar ne morem s teboj pogovarjati o svetovnih dogodkih...« Da, zmerom bolj se prepričujem, da mi je šola odtujila otroka. Ko bi bila uživala tolikšno izobrazbo kakor jaz, bili še danes vsi trije srečni. S šolanjem sem hotela koristiti otrokom, sebi pa sem prizadejala najhujšo rano.

S spoštovanjem

B. L., vdova po železničarju.

Velecenjena gospa urednica!

Kaj je vzrok, da se doraščajoča mladina tako lahko odtuji staršem in domu sploh? Mnogokrat sem razmišljala o tem. Morda je vzrok v tem, da pride doraščajoča mladina v stik z drugimi ljudmi, s šolskimi tovariši in tovarišicami, ki živijo isto življenje, ki jih družijo isto zanimanje. Dokler je otrok navezan le na dom in ne prihaja v stik z drugimi ljudmi, najde doma vse, kar potrebuje. Ko pa počasi dorašča in spoznava več ljudi, opazi, da niso vsi ljudje enaki. Opazi tudi, da vedo drugi odgovoriti na kako vprašanje, na katero doma ni dobil zadovoljivega odgovora. In tako se otrok počasi odtuji. Če bi hoteli starši trajno prikleniti otroke nase, bi morali opustiti svoje lastno življenje in se povsem žrtvovati za otroke, ne samo gmotno, temveč tudi duševno. Brati bi morali iste knjige, kakor otroci, živeti isto življenje, kakor doraščajoči dijaki in dijakinje. Ker pa je to nemogoče, je tudi nemogoče preprečiti odtujitev otrok od staršev.

Starši lahko samo nadzirajo otroka, da ne zaide v slabo družbo. Z dobrim nasvetom mu lahko stojijo ob strani, toda individualnega razvoja ne morejo preprečiti. Ali ne mislite tudi Vi tako?

S spoštovanjem

I. A., učiteljica.

Kako sodijo otroci o starših Ljubezen do starših

Ljubezen sina do staršev se takole menjava:

Ko mu je devet let, pravi: »Moji starši so čudoviti. Oni znajo in vedo vse!«

Ko mu je šestnajst let: »Moji starši ne vedo toliko, kolikor sem mislil. Gotovo je veliko reči na svetu, ki jih oni ne poznajo.«

Ko mu je devetnajst let: »Moji starši vedno trdijo, da imajo prav. Medtem pa imam jaz prav.«

Ko mu je dva in dvajset let: »Moji starši ne razumejo mladine. Oni nimajo nobenih zvez z novo generacijo.«

Ko mu je trideset let: »Mislim, da so imeli moji starši vendarle včasih prav.«

Ko mu je petdeset let: »Moji starši so znali in vedeli vse. Zares — to sta bila čudovita človeka!«

Njena skrivnost

(Nadaljevanje)

«Pri nas vam ne bo slabo, če boste pridni,» se je kuharici čedalje bolj razvezoval jezik. «Gospa je včasih nekoliko živčna, toda če boste znali potrpeti, bo že šlo. Sicer je pa zlata duša ta naša uboga gospa. Saj ji človek ne more zameriti, če ji včasih malo popustijo živci in se razjezi, ko mora toliko trpeti s svojo boleznijo.»

«Je že dolgo bolna?» je vprašala Lenka radovedno.

«Deset let bo kmalu. Hroma je. Ohromela je pri neki avtomobilski nesreči. Dolgo je visela med življenjem in smrtjo, naposled se je zdravnikom le posrečilo, da so jo ohranili pri življenju — hromo.»

«Sirotal!» Lenki so se zasolile oči od sočutja.

«Tudi gospod je nesrečen. Saj razumete, mlad, lep, bogat mož, pa se nikjer ne more pokazati s svojo ženo. Rad jo ima in dober je z njo, čeprav je sirota hroma in tudi dosti starejša od njega. Veste, ona je vzdrževala gospoda, ko je še študiral. Bila je bogata. Ko je gospod doštudiral, sta se vzela, čeprav je bila gospa takrat že hroma. Gospod je poštenjak, in to ga ni oviralo, da bi ne izpolnil obljube.» Kuharica je premolknila in zakašljala ter se z dolgim pogledom zazrla v Lenko. Zagovorila se je. Preveč je povedala o družinskih razmerah svojega gospodarja temu tujemu dekletu, o katerem še niti ne ve prav, ali bo gospe všeč ali ne.

«Hm,» je rekla, «sicer se pa razume, kajne, da tega ne boste trobili okrog.» Potem pa je brž zasukala pogovor in začela Lenko spraševati, od kod je prišla, ali ima starše in zakaj se je namenila v mesto služiti.

Lenka ji je zaupljivo odgovarjala. Kuharici je bilo to všeč in ji je končno začela pripovedovati o sebi. Ime ji je Ana, gospa pa jo kliče za Ani. Pri hiši služi, odkar se je gospa poročila. Pred leti je imela fanta, ki ga je zelo ljubila. Toda nekoč se je fant pri vojaki na orožnih vajah prehladil, in hitra pljučnica ga je pobrala. Zdaj gleda za njo neki vdovec, toda ni se še prav odločila, ali naj bi ga vzela ali ne. Tukaj ji je prav dobro. Gospa je navajena na njo, in ona je navajena na gospo. V kuhinji gospodarja po svoji volji. In slednjič se tudi zastran plače ne more nič pritožiti.»

Tako je polagoma Lenka spoznala vse velike in majhne bridkosti in skrbi kuharice Ani, in kuharica Ani je spoznala njene. Ob štirih pa je Ani odvedla Lenko v salon, da spozna še nesrečno gospo Almo, svojo novo gospodinjo.

* * *

Kakor šolarka, ki se boji kazni, je Lenka plaho stopila v salon. Toda gospe Alme ni bilo tam. Široka steklena vrata na teraso so bila odprta. Tam je sedela gospa v udobnem gibljivem naslanjaču in brala. Lenka je s tihimi koraki odšla tja in obstala pri vratih. Počakala je, da se je gospa ozrla. Potem se je nerodno priklonila in se predstavila.

Gospa, drobna, bleda, temnolasa, oblečena v ohlapno vinsko-rdečo obleko, se je nasmehnila in premerila dekle z dolgim, presunljivim pogledom.

«Je to vaša prva služba?» jo je vprašala.

Lenka je pritrdila.

«No, prav. Morda se bova prav dobro razumeli, ako boste pridni in me ubogali. In preveč nerodni ne boste

smeli biti. Veste, nerodnih deklet ne morem trpeti. Tudi preobleči se boste morali. V tej vaši obleki ste kar strašni. Pri nas boste doma nosili svetlomoder predpasnik in čepico. Svetlomodro barvo imam rada, in vašim svetlim lasem se bo lepo podala. Zdaj pojdite k Ani in ji recite, naj vam na moj račun preskrbi blago in šiviljo.»

Z lahnim zgibom roke jo je odslovila.

Lenka je odšla v kuhinjo in povedala kuharici gospejino naročilo.

Ani se je dobrodušno zasmejala in iztegnila obe roki:

«Cestitam,» je rekla; «kadar gospa naroči obleko, pomeni to, da je zadovoljna in da ste sprejeti. In zdaj, ko je to že za vami, vam lahko povem, da naša gospa ni kar tako hitro zadovoljna. Bala sem se, da boste morali iti, kakor jih je že šlo veliko pred vami, ki so se prišle predstaviti gospe. In rečem vam, za vas bi mi bilo res hudo, sama ne vem prav zakaj, toda nekako všeč ste mi.»

«Saj ste tudi vi meni,» je odkrito priznala Lenka. «Tako malo ljudi sem srečala v življenju, ki bi bili dobri z menoj, vi pa ste bili takoj, ko me še niste niti prav poznali, z menoj tako dobri in prijazni.»

«No, no,» je bilo kuharici nerodno, «saj to je moja navada. Pa tudi nisem imela vzroka, da bi nad vami nergala in godrnjala. Zdaj pa lepo sedite k mizi. Skuhala vam bom čaja. Potem se bova pa pomenili zaradi tistega blaga in šivilje.»

Lenka se je nasmehnila. Kar zadovoljna je bila s svojo novo okolico in ljudmi, ki jih je spoznala. Začela je upati, da bo njeno življenje v mestu postalo morda vendarle lepo in srečno, takšno, o kakršnem je pred leti sanjara...

4. POGLAVJE.

Dnevi so se krajšali in postajali vedno bolj sivi, mrzli in žalostni. Bližala se je zima. Lenka ni zdaj več vozila svoje gospodinje na vrt ali v mestni park na sprehod. Preveč je bilo mrzlo. Gospa Alma je ostajala v sobah, kjer je vezla, brala, sanjara ali pa tarnala in godrnjala. Lenka se je izpremenila v nekakšno bolniško strežnico. Vdano je stregla bolni gospe, tiho sprejemala njeno grajo in godrnjanje. Od jutra do pozne noči je morala biti skoraj neprestano pri njej. Oblečila jo je in slačila, kakor otroka jo je morala vsak večer nesti na svojih močnih rokah v posteljo. Česala ji je lepe, temne, tu in tam komaj za spoznanje že osivele lase. Podnevi jo je vozila na premakljivem stolu iz kota v kot po njenih sobah, brala ji je iz knjig s svojim mehkim, lepo zvenečim glasom, počasi, razločno in ne preglasno, tako kakor je zahtevala gospa. Prosta je bila samo ob nedeljah popoldne in kadar je na željo gospe šla v izobraževalni tečaj.

Njena sobica je bila zraven gospejine. Vanjo je bil napeljan zvonec, da jo je lahko gospodinja vsak trenutek poklicala, če jo je potrebovala. Neredko je zapel zvonec sredi noči in jo vrgel iz najslajših sanj. Tedaj je vedela, da je gospa imela najbrž hude sanje ali ji je nenadoma postalo slabo. Morala ji je pripraviti pomirjevalno pijačo ali ji dati uspavalni prašek. Potem je morala sedeti pri njej in jo držati za roko, da se je gospa polagoma spet umirila in zaspala. Večkrat se je to ponavljalo več noči zaporedoma, tako da je bila Lenka potem podnevi vsa zbita in je komaj stala na nogah.

Ko je neko jutro po takšni neprespani noči servirala gospodarju zajtrk, se je nenadoma opotekla in malone padla. Gospodar jo je sočutno opazoval.

«Trudni ste, kajne, revica?» jo je mehko vprašal.

Lenka je zardela, povesila oči in odvrnila ponižno: «Oh ne, samo nerodna sem, oprostite!»

Opoldne je govoril o tem z ženo, ko Lenke slučajno ni bilo v sobi. Ko je pozneje hotela vstopiti, je v pogovoru ujela svoje ime in je tiho obstala pred vrati.

«Ne, dragica, to ne gre,» je slišala Pavličev glas. «Ti boš revico ugonobila. Tako noč za nočjo jo buditi iz spanja za prazen nič!»

«Kaj?» je z visokim glasom zavriskala gospa Alma. «Za prazen nič? Ti praviš tako, ti, ko vendar veš, kako je z menoj. Da te ni sram! In pa sploh, zakaj smo pa potem dekleta najeli? Morda zato, da bo postopala po sobah? In ko je meni ponoči tako hudo, praviš ti, da je to prazen nič. Oooo, saj me ne ljubiš, že davno vem, da me ne ljubiš več. Bolj skrbiš za tuje kmečko dekle kakor zame, oooo!»

Pretresljivo je zajokala.

«Toda Alma, dragica, dušica, ne razburjaj se vendar,» jo je miril Pavlič. «Nič hudega nisem hotel, mislil sem samo, da bi kdaj ponoči namesto Lenke rajši poklicala mene. Dušica, potolaži se vendar!»

«Pusti me, pusti, nehvaležnež! Včasih sem ti bila dobra takrat, ko sem bila mlada in lepa in bogata, seveda, bogata, zdaj me pa ne ljubiš več gospod inženir.»

«Alma, molči!» je razburjeno zaklical Pavlič. Alma pa je jokala in kričala vedno huje: «Ne ljubiš me, samo denar, moj denar, si hotel imeti!»

Lenka se je tiho splazila v svojo sobico.

Kmalu je zapel zvonec. Lenka je odšla v salon. Gospa je še vedno pretresljivo jokala. Pavlič je Lenki stopil nasproti. Bil je rdeč od razburjenja.

«Gospe je slabo. Pomirite jo, prosim. Jaz moram oditi. Važen popravek imam.»

Sklonil se je k ženi in ji hladno poljubil roko, potem pa je hitro odšel.

Vse popoldne in ves večer se je potem Lenka trudila, da je pomirila svojo gospo. Gospa ji ni hotela ničesar povedati. Niti slutila ni, da Lenka ve za vzrok prepira. Ihtela je in v onemogli jezi grizla in cefrala robce, s katerimi si je otirala solze. Lenka ji je dajala mrzle oblادke na čelo in pripravila ji je pomirjevalno pižmo. Razpletla ji je lase in jo odnesla v posteljo. Potem je sedla k njej in jo prijala za roko.

Tako je dolge ure tiho, skoraj negibno sedela v pol temni spalnici in čakala, da bolnica zaspi. Veke so se ji od trudnosti kar lepile in z vso silo se je morala premagovati, da ni zadremala. Gospa je imela zaprte oči, toda ni še spala. Če se je Lenka zgenila in hotela vstati, je oči hipoma odprla in roka, za katero jo je držala Lenka, ji je nervozno vztrepetala. Lenka je morala spet tiho sedeti in čakati.

Polnoč se je že bližala, ko je v spalnico tiho vstopil Pavlič. Po prstih se je približal postelji in pošepetal Lenki:

«Lenka, utrujeni ste, pojdite k počitku, jaz bom bedel tukaj namesto vas.»

Dekletove oči so zasijale v topli hvaležnosti. Vstala je in hotela oditi. Tedaj pa je gospa široko odprla oči in se razburjeno vzpela v postelji: «Nikamor ne boste šli, Lenka. Tu pri meni morate ostati. Ti pa pojdi, slišiš, takoj pojdi! Jaz hočem mir. Mir!»

«Toda, Alma, prosim te vendar, ne razburjaj se!» Pavlič je bil rdeč od zadrege in sramu pred Lenko.

«Pojdi! Pojdi!» je hlipala Alma.

«No, saj grem!» je končno rekel trdo in stopil k vratom, ne da bi še pogledal ženo.

Ko je potem Lenka šla skozi predsobo v kuhinjo, da pripravi mrzle obkladke, ji je nenadoma, kakor da jo je čakal, stopil nasproti in ji rekel mehko:

«Lenka, oprostiti nam morate, ker smo takšni z vami. Verjemite mi, da mi je hudo. Rad bi vam pomagal, pa saj vidite, da ne morem.»

V zadregi se je nasmehnila.

«Ah, saj ni nič. Navajena sem,» je tiho zašepetala. Njegovo sočutje ji je dobro delo.

Potem je do jutrnjih ur tiho in vdano bedela pri gospodinji.

* * *

Ne, Lenkina služba res ni bila lahka, in že davno je Lenka z bridkostjo spoznala, da so se njene sanje o lepem, srečnem življenju v mestu sesule v nič. In vendar je hotela potrpeti, ker se je v vse to nekako vživela in ker se je bala spet tistega posedanja po posredovalnicah. Svojo gospodinjo je z iskrenim sočutjem pomilovala, čeprav je vedela, da s tarnanjem in bolečinami dostikrat pretirava. In Ani ji je postala resnična prijateljica. Končno pa je bil tu še gospodar, ki ga je pomilovala in občudovala zaradi njegove tihe zagrenjenosti, ki jo je tako skrbno prikrival in zaklepal vase, čeprav se mu ni posrečilo, da bi jo popolnoma skril.

Včasih se je njegov pogled nenadoma ustavil na njej in Lenki je postalo pri srcu tako čudno. Kakor da jo je obšla nekakšna slabost. Vsa je bila zmedena in zardela.

Nekaj dni po prazniku sv. Treh kraljev je prejela pismo od Mince. Pisala ji je, da se v predpustu omoži in da je pred božičnimi prazniki umrla dekla Marjeta.

Lenko je Marjetina smrt zelo potrla. Zdaj jo bosta čakala tam gori pri cerkvi na griču dva grobova.

Tisti dan se je morala z vso silo premagovati, da je bila zbrana in mirna pred gospodinjo. Ponoči, ko je bila sama v svoji sobici, pa se je razjokala iz vsega srca.

Službena dolžnost je tako trdo oklepala Lenkino življenje, da je pri tem skoraj popolnoma pozabila nase. Postala je stroj, odvisen od dobre in slabe volje gospe Alme. Šele ob nedeljah popoldne, ko je bila za nekaj uric prosta, je spet našla samo sebe, tisto Lenko, ki je preprosta, nerazvajena in boječa prišla v mesto iskat kruha in lepšega življenja.

Toda ti nedeljski poldnevi niso bili nič kaj prijetni. Čeprav jih je vselej težko pričakovala, ji niso prinesli navadno nič posebno lepega. Včasih je šla z Ani v kino. Takšni popoldnevi so bili lepi. Največkrat je pa bila Ani domenjena s svojim vdovcem in je prepustila Lenko samo sebi. Teh popoldnevov se je Lenka bala. Saj se ni imela kam dati. Če je bilo lepo vreme, je posedala po klopih v parku ali pa je šla na sprehod v predmestje, kar tako brez cilja. Ob slabem vremenu pa je sedela v cerkvi. V kino si sama ni upala. Sramovala se je. Ob takšnih dnevih je hudo čutila svojo osamelost. Druga dekleta so imela fante, ona pa ni imela nikogar. S fantom so šle lahko kamorkoli: v kino ali pa v predmestne krčme plesat. Večkrat je pomislila, kako bi bilo, ko bi tudi ona imela svojega fanta. Kamorkoli bi šla lahko z njim. In zvečer bi jo potem spremil prav do hiše, kakor spremi včasih Ani njen vdovec. Da, ko bi Lenka imela svojega fanta.

(Dalje prihodnjič.)

Deklica v razvojni dobi

«Deklica je vsa drugačna», slišimo tožiti mater. «Prej je bila ubogljiva, zdaj je nepokorna in večkrat celo uporna. Jaz tega ne razumem!»

«Moj otrok se je čisto izpremenil. Prej tako vesel in razposajen, je zdaj molčeč, preobčutljiv in sam vase zaprt. Le kaj naj storim?» tako pravi druga zaskrbljena mati o svoji 13 do 15 letni hčerki.

Samo redko ostanejo hčerke v tako imenovanih razvojnih letih v duševnem ravnovesju. Treba je posebne pazljivosti, da izravnamo neprijetno stanje, ki je tudi otroku zelo nerodno.

Vse, kar otrok stori, je utemeljeno v njegovem duševnem stanju. Sedež duševnega delovanja je v možganih, torej je to delovanje odvisno od telesnega počutja otrokovega. Prav 12 do 14 letna deklica se nahaja v stanju telesne revolucije, ki povzroča tudi duševno revolucijo. Deklica se vede drugače, kakor prej. Ne razumemo je več — ona sama sebe ne razume!

V tej razvojni dobi se pojavi neka nemirnost. Večkrat začuti deklica potrebo, da mora nekaj veljati, in če se ji v tem pogledu ne ustreže, sledi prepir z brati, sestrami ali s sošolci. Če v takem primeru otroka nihče ne razume, se čuti otrok, kakor da ga nihče ne mara, da je tako rekoč od vseh zavržen. In če najde zdaj «dobro» prijateljico, ki ve za dozdevno silno zanimive novice, o katerih deklica prej še slutila ni, če ji pride za materinim

Sodoben
ČLOVEK
PIJE

Kneippovo
SLADNO KAVO

hrbtom celo slabo čtivo v roke, nastane lahko škoda, ki se nam o njej niti ne sanja.

Dobro je umivanje z mrzlo vodo, natiranje s francoskim žganjem, kreпка, raznovrstna hrana, zlasti zelenjava, sadje in bivanje na svežem zraku. Prav tako koristne so tudi igre, šport, delo v gospodinjstvu, kak železni preparat (samo, če ga predpiše zdravnik), izprememba zraka pa to ali ono razvedrilo.

Nastopa prve menstruacije se deklica navadno zelo ustraši. Zdaj je čas in pravi trenutek za mater, da otroka lepo in ljubeznivo pouči. V prijetni in zaupni večerni uri je priložnost za to, da ji mati pojasni telesno dogajanje. Otrok bo mater pazljivo

poslušal, jo bo še bolj ljubil in spoštoval, ker bo vedel, da dolguje materi svoje življenje.

Za duševno neuravnovešenost otroka je treba imeti potrpljenje in razumevanje. Ljubezniva, razumevajoča beseda dela pogosto prave čudeže. Tudi tu je srednja pot najboljša. Včasih tudi stroga in resna beseda ne škoduje. Ne smemo pa sitnariti, neprestano opominjati in venomer izpraševati. Včasih prepustimo otroka tudi samemu sebi, zaposlimo ga in mu dajmo v gospodinjstvu priložnost, da se udeležuje.

Polagoma se otrok umiri in se začne zanimati za gospodinjstvo. Zdaj vplivajo prav dobro kuharski, šivalni, bolniški tečaji itd. Skratka — prišel je čas za pravo žensko izobraževanje.

Zdravi in srečni...

1. Ne mislite na bolezen, ampak sklenite, da boste po delavnem in uspešnem življenju umrli z 90 leti zaradi starostne onemoglosti.

2. Niti radost niti boleost naj vas preveč ne gane. Vse mine.

3. Jejite samo toliko, kolikor vaše telo potrebuje. Spomnite se na staro legendo: Bog dodeli vsakemu človeku ob rojstvu množino jedi in pijač, ki je potrebna za življenje. Nezmernež kmalu porabi zalogo, zmerni človek pa izhaja z njo do pozne starosti. Včasih imejte tudi postni dan. To vam bo dobro delo. Telo, ki mu s tem odvzamete težko delo prebavljanja, bo imelo priložnost, da bo izčistilo iz sebe nepotrebne, škodljive snovi, da bo v sebi izvršilo popravila, kakor popravilja strojni stroj.

4. Vaša hrana bodi preprosta. Ogibljajte se ostrih začimb in dišav. Ne jejite

in ne pijte niti prevročega niti premrzlega.

5. Uživate le malo mesa. Jejite črn kruh, veliko zelenjave in svežega sadja. Razen medu ne jejite preveč sladkega. Pijte mleko v vseh oblikah.

6. Bojte se opojnih pijač.

7. Zdravila uživajte samo v nujni sili, samo po nasvetu zdravnika.

8. Ne pozabite, da je narava prava zdravnica, mi doktorji smo samo tolmači narave in včasih njeni pomočniki. Letanje od zdravnika k zdravniku napravi tudi iz zdravega slednjič bolnika.

9. Živite in se veliko gibljite na čistem zraku, kopljite se v soncu, zraku in vodi. Hodite zgodaj spat in zgodaj vstajajte. Bodite v uživanju zmerni.

10. Poročite se zgodaj, veselite se svojega življenjskega druga, svojih otrok in vnukov.

Zoper prehlad in glavobol

vzemite 1-2

ASPIRIN

tablete

 Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino-le „Bayer“-jev Aspirin.

Ogl. reg. pod št. 37692 od 22. XII. 1939.

Nezmernost redi zdravnike.

Kdor drugemu moti veselje, ni vreden veselja.

Kdor si prizadeva, da bi postal pameten in moder, pa pridobljene modrosti ne uporabi, je podoben možu, ki orje, toda pozabi sejati.

Vera in zaupanje v lastno moč prestavlja gore.

Red je pol življenja.

Mlad umrje, kdor pije, če ni žejen, in je, če ni lačen.

Sebično je sovraštvo, ljubezen pa še bolj.

Kašlja in ljubezni ne moremo skriti.

Otrok naj čuti tvojo ljubezen, tudi kadar ga kaznuješ.

Prej jih tisoč umrje od pijače, kakor eden od žeje.

Materina ljubezen pozna samo en mejnik, in ta stoji na njenem grobu.

Lažja je poštena rana, kakor sto šivankinih bodljajev.

Svarilo «samo da očka ne izve» je vzgojilo že mnogo slabih otrok.

Išči srečo doma, ne išči je zunaj!

Prav bo živel in srečno umrl, kdor daje svetu več, kakor svet njemu, kdor svet bolj ljubi, kakor svet njega.

Knjige,

ki jih vsak dan potrebujete, so:

Cerna Ružena: 1400 nasvetov.

Dr. Dückelmannova Ana: Postanek otroka in njegov razvoj.

Gerling R.: Sitni možje — Vzgoja za zakon.

Dr. Hodann Maks: Ali otroka res štoklja prinese.

Dr. Jakša Joža: Kako spoznamo spolne bolezni.

Krista Kernhofer: Nasveti za življenje.

Kilduff Edward John: Kako si poiščem boljšo službo.

Kneipp: Domača lekarna in zdravilna zelišča.

Ing. arh. Kregar R.: Naš dom.

Ing. arh. Kregar R.: Kaj moram vedeti, kadar si gradim dom.

Ing. arh. Kregar R.: Naš dom — kako ga gradimo.

Dr. Löbel Josip: Od zakona do ljubezni.

Jan Löst: Česa iščete v zvezdah.

Macfadden Bernarr: Mož in zakon.

Dr. Petrič Karel: Bolezni, kako jih spoznamo in preprečimo.

Dr. Petrič Karel: Človek.

Dr. Petrič Karel: Nalezljive bolezni, kako se jih obvarujemo.

Dr. Petrič Karel: Nega bolnikov in prva pomoč pri nezgodah.

Dr. Petrič Karel: Regulacija rojstev.

V. B. Pitkin: Življenje se prične s štiridesetim letom.

Podgornik Angela: Za pridne roke — vezenje.

Podgornik Angela: Za pridne roke — za vsako nekaj.

Podgornik Angela: Za pridne roke — za moža in še kaj.

Podgornik Angela: Za pridne roke — okrasna ročna dela.

Podgornik Angela: Za pridne roke — pleteno in kvačkano.

Zobna pasta
Chlorodont vsebuje neko sol,

ki razvija pri uporabi kisik; ta povzroča v ustni votlini izločevanje slin in tako na najbolj naraven način skrbi za čistost in zaščito Vaših zob.

Zobna pasta
Chlorodont

Podgornik Angela: Za pridne roke — šivanje.

Podgornik D.: Vrt in moje rože.

Dr. Raunert Margareta: Kako naj se žena neguje.

Stupanova Milica: Kako vzgojim svojo deco.

Ing. arh. Šantel-Kanonijeva Dušana: Kako si opremim stanovanje.

Šest Osip: Kar po domače.

Škerjančeva Verena: Kako naj kuham.

Dr. Lado Vavpetič: Življenje in zapisana pravica.

Vodetova Angela: Žena v sedanji družbi.

Vodetova Angela: Spol in usoda, I. del.

Vodetova Angela: Spol in usoda, II. del.

Vi dobite te knjige za polovično ceno, to je za 15.— din vsak izvod. Preglejte svojo gospodinjsko knjižnico, če Vam katera teh knjig manjka, da Vam jo pošljemo.

Letos dobite te le knjige:

1. Veselo praznujmo — prijetno godujemo.
2. Vedenje, družba, zabava, potovanje, dopisovanje.
3. Skrivnosti sodobnega gospodinjstva.
4. Nova šola za pletenje in kvačkanje.
5. Gospodinjski koledar za leto 1941.

Prva knjiga je že stiskana in jo lahko takoj dobite. Ostale štiri boste dobili v prihodnjih mesecih, kakor lansko leto, vsak mesec eno, toda le tedaj, če ste naročnino vnaprej plačali.

Naročnina za teh pet knjig je 37.— din.

Naročnina za «Ženo in dom» je 68.— din.

in naročnina za «Priatelj» in prilogo «Za pridne roke» je 62.— din.

Gospodinja, to bo zate!

Časi so težki in gospodinja morajo vse bolj štediti pri hrani. Zato je prav, da prikaže Zveza gospodinj na svoji razstavi «Naša vsakdanja hrana» v okviru letošnjega velesejma v Ljubljani od 1. do 10. junija, poglobitve snovi, ki jih potrebuje telo za prehrano. S takim znanjem bo omogočeno gospodinj, da z manjšimi količinami, z manjšimi izdatki pravilno in zadostno prehranjuje svojo rodbino. S tega vidika bo obsegala razstava sledeče oddelke:

1. Hranilne vrednosti v posameznih živilih.

2. Vitamini v živilih.

3. Prehrana zdravega človeka:

a) Prehrana dojenčka do 1. leta in otroka od 1.—2. leta,

b) prehrana predšolske dece,

c) prehrana šolarjev do 16. leta,

d) prehrana kmečkega otroka, stanje prehrane kmečkega in tovarniškega delavca in njunih otrok,

e) prehrana ročnega in umskega delavca.

4. Dietetična kuhinja. Jedilniki za bolnike, prepovedane jedi. Prehrana v raznih boleznih, brezmesna hrana, surova prehrana.

5. Konserviranje sadja, zelenjave, mesa, rib, pokušnje raznih manj znanih zelenjadnih in sadnih sokov, priprave cenenih, okusnih jedi.

To si mora vsaka gospodinja ogledati. Na železnici velja brezplačen povratek. Na postajni blagajni je treba kupiti razen cele vozne karte za Ljubljano še rumeno železniško izkaznico, ki stane 2 din.

Ako še niste dobili knjige: «Veselo praznujmo», si jo oglejte pri svoji prijateljici. Potem takoj nakažite za pet gospodinjskih knjig 37 dinarjev.

Sladni sladkor v vsakdanji prehrani.

Ta fina hrana je postala v toku časa sestavni del vsakdanje prehrane najširših ljudskih slojev. Zakaj jedro Kneipove sladne kave, s katero pripravljajo danes milijoni gospodinj belo kavo, sestoji iz karameliziranega sladnega sladkorja; tri četrtine teže te kvalitetne sladne kave so dragoceni sladni sladkor, ki daje kavi redilnost in izredno fin okus.

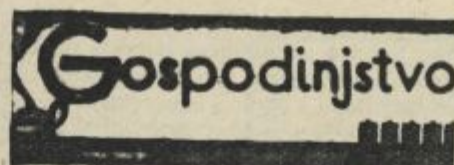
«ŠOLE MODROSTI»

Tako so Turki nazvali prve kavarne, ki so bile tam ustanovljene leta 1550. Po turškem obleganju Dunaja (1683) se je razširila «turška kava» tudi po Evropi. Ščasoma so prišle gospodinj na to, da se lahko napravi iz kave z mlekom, če pridamo dobro mero Franccka, izredno prijetna in povrh še redilna pijača. Tako je nastala «bela kava», ki je dandanes vsakdanji zajtrk in južina milijonov ljudi.

Pri glavobolu? Pyramidon TABLETE

Ogl. reg. pod S. B. 1313 od 15. XII. 1933

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Grahova juha. 2. Kozni žličniki (K 277). Solata. 3. Borovnice.

Zvečer: Vampi s krompirjem (153).

Torek.

Opoldne: 1. Goveja juha. 2. Govedina. Krompirjeva kaša. Kumarčna omaka (K 342). 3. Zdrobov kolač s češnjami.

Zvečer: Močnik z mlekom.

Sreda.

Opoldne: 1. Peteršiljeva juha. 2. Riž z graham. Solata. 3. Vrtna jagode.

Zvečer: Krompirjev guljaž (K 395).

Četrtek.

Opoldne: 1. Kostna juha z ocvrtim graham. 2. Preslaninjeno telečje srce. Dušen riž. 3. Kuhane borovnice.

Zvečer: Mlad krompir. Kumarčna solata.

Petek.

Opoldne: 1. Kolerabična juha (K 34). 2. Ocvrti cvetačni svački. Dušena špinača. 3. Jagodov zvitek.

Zvečer: Ocvrti žabji kraki. Mešana solata.

Sobota.

Opoldne: 1. Goveja juha. 2. Govedina. Grah v omaki. Zabeljen krompir. 3. Jagode.

Zvečer: Praženec. Kuhane borovnice.

Nedelja.

Opoldne: 1. Francoska juha (K 27). 2. Pečena jagnjetina. Pečen krompir. 3. Citronov riž s češnjami (V str. 27).

Zvečer: 1. Prekajen svinjski jezik. Sardelno maslo. 2. Kava.

Opomba: Številke v oklepaju pomenijo številke receptov oziroma strani v naših kuharskih knjigah «Kako naj kuham» in «Veselo praznujmo». Črka K v oklepaju pomeni prvo, črka V pa drugo knjigo. Za debelo tiskana jedila prinašamo recepte.

Zdrobov kolač s češnjami.

8 rumenjakov, 30 dkg sladkorja, sekljan olupek in sok od polovice limone mešamo tako dolgo, da se zmes zgosti. Potem ji primešamo narahlo in po malem trd sneg iz 8 beljakov hkrati s 15 dkg zmletih lešnikov ali orehov in z 18 dkg pšeničnega zdroba.

To testo namažemo 1½ cm na debelo v pomaščeno in z moko potreseno pekačo in natresemo nanj 30 dkg opranih surovih ali kuhanih češenj ali višenj, nakar pečemo kolač v srednjetroči pečici tako dolgo, da lepo zarumeni. Ko ga vzamemo iz peči, ga takoj potresemo s sladkorjem, razrežemo ga pa šele tedaj, ko se ohladi.

Peteršiljeva juha.

Lepo korenino peteršilja osnažimo, operemo in narežemo na bolj tanka kolesca, ki jih opravimo na 3 dkg presnega masla. Medtem naredimo iz 4 dkg presnega masla ali masti in 4 dkg moke svetlo prežganje in ga stresemo v slano vodo, ki naj potem dalje časa vre. Nato pridenemo juhi oprazeni peteršilj in 5 dkg narezanih telečjih jeter, ki smo jih oprazili posebej na 1 dkg masla, nakar počakamo, da juha še nekaj časa vre.

Na tej juhi zakuhamo kruhove cmočke, tik preden jo serviramo, ji pa lahko pridenemo v 1½ litra kisle smetane raztepen rumenjak, nekoliko stolčnega popra in sesekljanega zelenega peteršilja.

Preslaninjeno telečje srce.

Dve ali tri telečja srca operemo in prekuhamo v slani vodi, potem jih razpolovimo in pretaknemo s 4 dkg slanin, ki smo jo narezali na rezance. Medtem raztopimo v kozici 6 dkg presnega masla in ostanke narezane slanin, nakar pridenemo 5 dkg na drobno narezane čebule, nekaj zrn popra in preslaninjene kose srca. To zalijemo potem nekoliko z vodo, v kateri smo kuhali srce in pečemo srce tako dolgo v pečici, da lepo zarumeni. Nato vzamemo srce iz kozice in ga narežemo na rezine, sok pa zgostimo z 2 dkg moke in ga še nekaj časa dušimo, potem ga pa zalijemo z juho in pridenemo 5 žlic belega vina in 2 žlici limonovega

soka. Nazadnje precedimo omako na narezano srce.

Ocvrti cvetačni svaljki.

Lepo glavo cvetače operemo in skuhamo do mehkega v slani vodi. Prav tako skuhamo posebej 30 dkg opranega neolupljenega krompirja. Nato zmeljemo na stroj kuhano svetačo, kuhani in olupljeni krompir in 5 dkg v 3 žlicah mleka namočenih žemelj. To zmes potem osolimo in pridenemo nekoliko stolčnega popra in eno jajce (lahko tudi 10 dkg sesekljanega gnjati). Če se nam zdi, da je zmes preredka, primešamo še 10–20 dkg drobtin, nakar vse skupaj dobro premešamo.

Iz te zmesi naredimo na deski, potreseni z drobtinami, svaljke, ki jih povaljamo v moki, v raztepenem jajcu in v drobtinah in jih na hitro ocvremo z obeh strani na razbeljenem kuhanem maslu ali pa na masti, da so lepo rumeni. Za cvrenje porabimo približno 15 dkg masla ali masti.

Jagodov zvitek.

Iz $\frac{1}{4}$ kg moka, žlice olja, soli in nekoliko kisa naredimo vlečeno testo, ki naj pol ure počiva.

Ko testo razvlečemo, ga namažemo s 3 dkg presnega masla ali masti, potem pa s temle nadevom: $\frac{1}{2}$ kg očiščenih rdečih jagod zmešamo z $\frac{1}{4}$ stolčnega povaniljenega sladkorja, nato primešamo $\frac{1}{2}$ litra spenjene sladke smetane, 3 rumenjake in sneg iz 3 beljakov. Potem testo zvijemo in spečemo zvitek v precej vroči pečici.

Okusno pripravite, lepo servirati!

Na to mora gospodinja vedno paziti! Bodisi da jedi sama pripravlja in ureja, bodisi da ima gospodinjstvo pomočnico, zmerom naj skrbi, da se tudi še tako preprosta jed okusno in lepo prinese na mizo. Lepo naravnano krožnik krasi mizo, zbujajo slast do jedi. Krožnike za meso in juho je treba vselej, tudi spomladi in poleti, nekoliko ogreti. Robovi krožnikov in skled morajo biti vedno suhi in čisti.

Juho podajamo v jušniku ali pa čisto juho v skodelicah. Pečenko, meso denemo na podolgovat krožnik in obložimo

mo z zelenjavo, krompirjem ali rižem. Ako hočemo podati k mesni jedi veliko omake, jo podajmo v primerni skledici. Če serviramo k mesu obilo zelenjave, jo dajmo lepo v posebno, globoko skledo. Zapečena jajca in podobno položimo na zelenjavo.

Mrzle močnate jedi so zelo vabljive, če položimo na plitvo porcelanasto ali stekleno skledo prej čedno papirnato servieto, potem pa na njo lepo naravnamo torto, kolač ali drugo pecivo.

*

Če se hočete naučiti in videti v besedi in sliki, kako se lepo in okusno servira ob najrazličnejših priložnostih, si naročite pri «Ženi in domu» knjigo «Veselo praznujmo», ki jo dobite za 15 a.m., dokler je še kaj zaloge.

Vrtna dela meseca junija

Beluše režemo lahko še do konca tega meseca. Slabotnih poganjkov ne pokrivamo več, temveč pustimo, da se razrastejo. Pozneje nam služijo za dodatno zelenje k šopkom.

Zgodnji krompir izkopljemo, gredo prekopljemo, jo ob deževnem vremenu zalijemo z gnojnico in nasadimo pozno zelje, ohrovt ali pa kole-rabice.

Paradižnikom ščipljemo sproti odvečne poganjke. Če hočemo imeti lepe, debele paradižnike, moramo skrbno paziti, da se sadike ne razraščajo preveč. Čim bolj močno je glavno stebelce, tem lepši so poznejši sadeži. Za paradižnike si že zdaj napravimo podporno ograjo. Spretna gospodinja si lahko sama naredi tako podporo iz lat, okoli katerih se pozneje ovijejo poganjki. Paradižnike nasadimo vselej na kar moči sončno gredo, ker potrebujejo za zorenje čim več toplote in sonca. Med paradižnike nasadimo lahko pesa, ki ne potrebuje dosti sonca. Tudi pa-

radižnike moramo ob deževnem vremenu gnojiti. Če stanujete ob cesti, pobirajte konjski gnoj in ga zlagajte na kup. Presušeni gnoj uporabite za gnojenje sočivja. Za zelenjavo ne uporabljamo stranišnice. Gnoj iz stranišča uporabljamo samo jeseni!

Solato, špinačo in redkvico še zmerom lahko sproti sejemo.

Grah sadimo vsakih štirinajst dni na novo, če imamo dovolj gred.

Na cvetlični gredi je v tem času dovolj dela. Poletne cvetlice, ki smo jih vzgajale iz semen, presadimo iz toplih gred na prosto. Če hočemo imeti posebno lepe cvetlice, pikiramo sadike najprej v zaboje, potem šele na prosto. Čim močnejše sadike posadimo na cvetlično gredo, tem lepše cvetje lahko pričakujemo. Cvetje, ki so se že osuli, je treba sproti porezati, da ostane čim več soka v steblih. Vrtnice zdaj cepimo! Dališe in plezalko je treba podpreti in privezati. Hortenzije lahko presadimo na prosto, kakor hitro se je toplo vreme ustalilo.

Na cvetličnih gredah, posebno pa še na zelenjavnih, moramo sproti ugonabliti plevel.

Kako zali amo sobne rastline

Za pravo ljubiteljico sobnih rastlin je vprašanje zalivanja velika in nikdar rešena uganka. Že vprašanje, kolikokrat moramo zalivati, je popolnoma napačno. Rastlina potrebuje le tedaj vodo, če je zemlja suha. Razlika je le pri rastlinah, ki stoje v vodi (ciperus) ali pa rastejo na stalno mokrih prostorih (praproti). Pri upoštevanju potrebe vode pri zalivanju rastlin se moramo ozirati na posebnost lončnice, kje raste v naravi, in na velikost lonca. Manjši lonci se hitreje osuše kot veliki, posebno če so prepredeni s koreninicami. Pri rastlinah z velikim, mesnatim listjem izhlapi voda veliko hitreje in v večji množini, kakor pri lesastih rastlinah, ki imajo usnjate, trde in drobne liste. Zato ne smemo nobenih rastlin zalivati vsak dan, temveč le po potrebi, ker je tudi vlaga v zraku različna.

—Da pa spoznamo, ali je prst v loncu suha in jo je treba zaliti, imamo kaj

preprosto sredstvo. Ko potrkamo s prstom ali s trdim predmetom po loncu, čujemo čist, zvoneč glas, če je zemlja suha in je odstopila od lonca. Vlažna zemlja pa se lonca drži, zato je glas trd, brez zvoka. Zeljo izsušene rastline postavimo v vodo, da se zemlja temeljito prepoji. Paziti pa moramo, da se odtekajoča voda ne nabira v podstavkih, ker se zemlja potem rada skisa, koreninice pa gnijo.

Naše gospodinjice se navadno boje, da zalivajo premalo. Zato trpe rastline pri nas največ zaradi preobilne moče, tako da nastanejo posebno pozimi na listih nekakšne tvorbe, ki jih povzroča močnejši vodni pritisk. To opazamo zlasti na rastlinah s trdimi mesnatimi listi, kakor so rododendron, aceleje, fikusi itd.

Prevelika vlaga vpliva posebno neugodno na korenine rastlin. Lonec postane zelen od alg in mahu, izloči se ogljikovokislo apno, ki je zaradi železa rjavo, zemlja zaudarja po kislem. Zaradi pomanjkanja kisika odmrjo korenine, ki sčasoma segnijo, ker se tvorijo v zemlji kisline. Ako opazimo vse te znake bolezni dovolj zgodaj, pomagamo na ta način, da temeljito očistimo lonec, globoko prerahljamo vrhunjo plast zemlje, razširimo odvodno luknjico, da se lahko prst v loncu dobro prezrači, prenesemo rastlino na svetlo in jo zalivamo le po potrebi. Pozneje nam ne ostaja nič drugega, kakor da rastlino vzamemo iz skisane zemlje, koreninice otrebimo prsti in jih porežemo. Očiščene rastline vsadimo v manjši lonec s peščeno mešanico zemlje (2 dela rahle ali težke — po individualnosti rastline — in t del opranega rečnega peska, mivke). Rastlino postavimo na toplem prostoru, jo samo večkrat orosimo in jo ščitimo pred žgočimi sončnimi žarki. Nekoliko več zemeljske toplote zelo ugodno vpliva na tvorbo in razvoj novih korenin.

Ker pa so koreninice slabe in postrizene ne morejo prehranjevati cele rastline kakor prej; zato je potrebno, da rastlino obstrižemo, tako da jo spravimo v pravilno razmerje s koreninicami,

Tudi
za negovanje
najnežnejše
kože
se priporoča
uporaba
preizkušenih

„ALBATRIN“

PREPARATOV
KREMA — MILO — PUDER

Po povzetju pošilja
lekarna DERENČIN, Koprivnica

Najlepši
okras sobe je

knjižna omara

z lepo in okusno

vezanimi

knjigami. Lepo vezavo,
od preproste do naj-
finejše, Vam pa oskrbi

knjigoveznica

Jože Žabjek

Ljubljana, Dalmatinova 10

Telefon 24-87

Izdelava vsakovrstnih
trgovskih knjig po na-
ročilu, kakor tudi vseh
drugih v to stroko
spadajočih del.
Lastni črtni stroj

Tri nova odkritja:

ČISTINIT

za domače pranje in čiščenje
volnenih in svilenih oblek

JUVENTUS

tekoči šampon proti prhljaju

BABY

tekoče brezalkalično sredstvo
za nego po izpuščajih obolenih
kože.

Samoprodaja v specialni trgovini z moder-
nimi pralnimi sredstvi:

Ing. Franjo Lavrič, Ljubljana

Celovška cesta 28 (poleg pivvarne Union).

Ne bodite neprijateljica same sebe!

Mar ne veste, da je

HERSAN-čaj

pri obolenjih želodca, jeter in ledvic dobro sredstvo?

Obolenja ob premeni in bolečine pri mesečnem perilu (menstruaciji)
ublaži **HERSAN-čaj!**

Ali vas ovira debelost? Ali hočete biti vitki?

Potem pijte **HERSAN-čaj!**

Čemu bi trpeli bolečine zaradi revmatizma in protina, če ni treba?

HERSAN-čaj je sredstvo, ki Vam lahko olajša muke.

HERSAN-čaj pomaga pri poapnenju žil (arteriosklerozi) in zlati žili
(hemoroidih).

HERSAN-čaj se dobiva v **vseh lekarnah** samo v originalnih omotih.

Zahtevajte brezplačno brošuro od tvrdke

RADIOSAN, Zagreb, Dukljaninova ulica 1

Reg. min. soc. pol. in nar. zdr. št. 1934 4/3.

Pridobite nam

dve novi

naročnici, pa

dobite lepo

nagrado.

Razpis daril

je na strani 4

prve letošnje

številke

»Žene in doma«.

ZAHTEVAJTE ŽIMO SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO

STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.

NAŠA ŽIMA JE
HIGIJENSKO OČIŠČENA IN
STERILIZIRANA NA PARI 115°C, NE DIŠI,
JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

IZDELKI DELNIŠKE TISKARNE

D.D. V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA C. 16
TELEF. 21-32

DIN 100
DELNIŠKA
DRUŽBE • DELNIŠKA TISKARNA
ensto din
S KTERO SE IMETNIKI TE DELNIŠKE ZAGOTAVLJAJU
IMETJU IN DONOSU PRILIKE, KATERE GLEDNO PO
DELNIŠKI DELNIŠKA TISKARNA
V LJUBLJANI, DNE 15. NOVEMBRA 1931

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vsako leto Din 105.— in naročnina za družinski list «Priatelj» s prilogo «Za pridne roke» je 62.— din, skupaj torej 167.— din, za pol leta din 84.—, za četrt leta din 43.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 6.—; za Italijo Lir 90.—
Posamezna številka din 5.—, krojna priloga din 2.—, gospodinska knjiga din 30.—, «Priatelj» s prilogo din 7.—.
Deset broširanih leposlovnih knjig din 100.—. Vezava din 60.—. — Deset broširanih rodbinskih knjig din 67.—. Vezava din 60.—.
Rekopisi se ne vračajo. Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani. Izhaja vsakega 1. v mesecu.
Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/1. Tel. 21-33. Tiskala Delniška tiskarna d. d. (predstavniki Franc Pintar v Ljubljani).